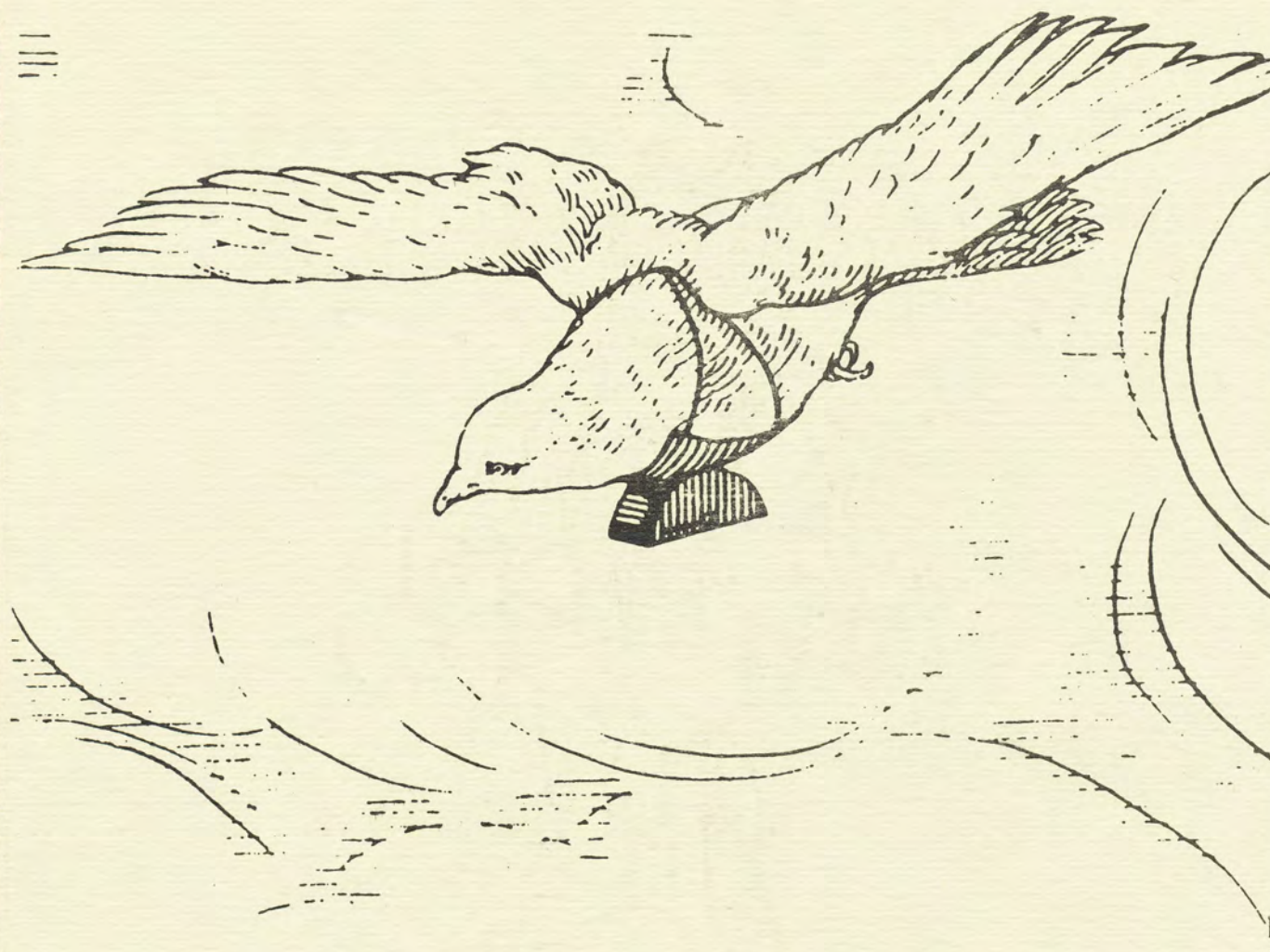

Nr. 33

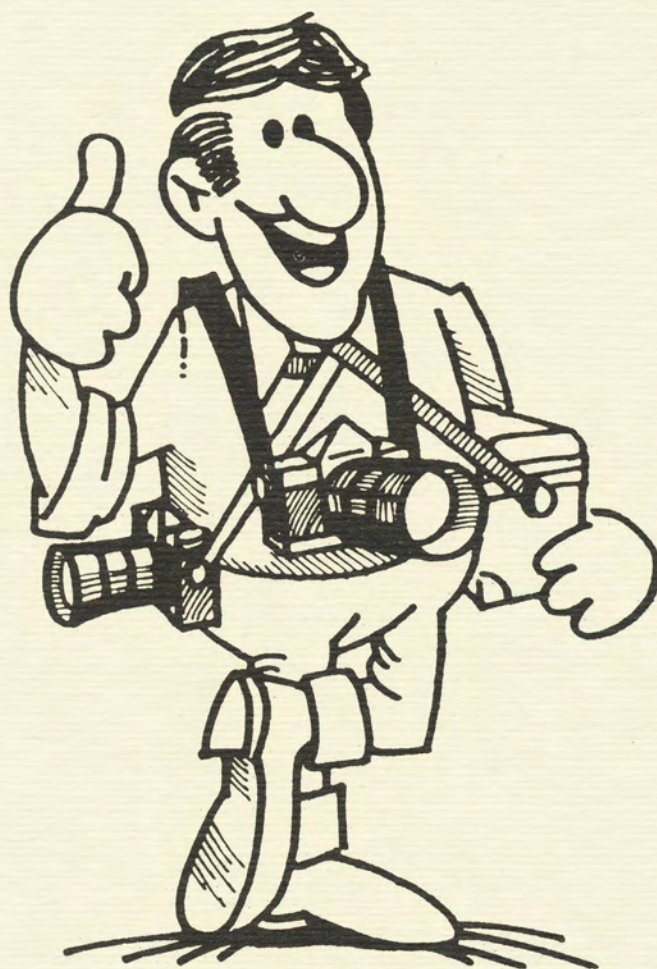
September 1985

Doppel-Sport

Dansk Fotohistorisk Selskab

DANSK KAMERA SERVICE
TAGENSVEJ 100

2200 KØBENHAVN N. · TELEFON 01 · 83 87 80

Præsident: Andreas Trier Mørch.
Sortedam Dossering 95 A
2100 København Ø

01 26 00 21

Vicepræsident: Ole Schelde
Plantagevej 43
3460 Birkerød

02 81 20 20

Redaktør: Flemming Berendt.
Teglgaardsvej 649
3050 Humlebæk

02 19 22 99

Kasserer: Niels Resdahl Jensen.
Rygårds Alle 33 A
2900 Hellerup

01 62 09 62
Giro konto: 1 50 64 47

Bestyrelses-
medlem: Steen Nielsen.
Violvej 16
3500 Værløse

02 48 63 21

Erik Sundahl.
Eggersvej 18
2900 Hellerup

01 65 29 95

Jylland: Jan Klinksgaard.
Ved Skellet 30
6400 Sønderborg

04 43 12 43

Dansk Fotohistorisk Selskab.
Stiftet 1975.

Generalforsamling og Landsmøde. 2

AUKTIONSLISTE MED PRISER. 4

MØDERÆKKEN OG MØDEREFERAT. 6

2 X LOPPEMARKED! 10

"HABAROT" - Martinus Petersen. 12

Udstilling på Aalholm slot.
Alex Steinbach. 14

BEGYNDELSEN.....
Blade af luftfotograferingens
historie.
Flemming Berendt. 20

BALLON-TRIP 1890!
Første luftfotografi af "Kjøben-
havn."
Flemming Berendt. 26

Dynamittens fader, kameratek-
nisk pioner. Alfred Nobel.
Bengt-Arne Falk. 40

THE KODAK MUSEUM.
Et museum bliver til - og for-
svinder???
Per Ask Nielsen. 47

"PUPILLE" - et kameras historie.
F. Berendt. 55

Eduard Liesegang. Elberfeld.
Et kamera-firmas historie.
Ved Arne Hansen. Odense. 57

D.F.S. MØDELOKALER:
ØSTERBRO MEDBORGERHUS.
ÅRHUSGADE 103
KØBENHAVN Ø.
MØDETIDSPUNKT
KL. 19:30

HUSKHUSKHUSKHUSKHUSKHUSKHUSKHUSK
KONTINGENTET ER UÆNDRET - FOR MED-
LEMMER BOENDE PÅ SJÆLLAND-AMAGER,
Kr. 175.00 ØVRIGE Kr. 125.00.

GENERALFORSAMLING

11-12 MAJ 1985.

1. Valg af dirigent. DAGSORDEN. (Ifølge vedtægter)
2. Præsidenten aflægger beretning.
3. Det reviderede regnskab forelægges.
4. Afstemning om indkomne forslag.
5. Valg af bestyrelse. Den siddende bestyrelse har erklæret sig villig til at modtage genvalg.
6. Valg af to revisorer.
7. Fastsættelse af kontingent. Bestyrelsen foreslår UÆNDRET kontingent for den kommende sæson.
8. Eventuelt.

- ad. 1: Hans Østberg Hansen valgtes. Dirigenten konstaterede at generalforsamlingen var lovligt varslet og beslutningsdygtig.
- ad. 2: Efter at Præsidenten havde gjort rede for den forgangne sæsons aktiviteter, efterlyste han foredragsholdere til kommende mødeaftener, især kniber det med, at tilgodese de tekniske emner. Der har fra flere sider været ønsket fremme omkring en kombineret hygge, snakke og samleraften i løbet af sæsonen. Endnu engang vil bestyrelsen forsøge at arrangere en tur til Malmø's Tekniske Museum. Ligeledes undersøges muligheden for gennemførelsen af en fælles tur til Köln i foråret 1986. Også tanker omkring en ekstra auktion med loppemarked til efteråret fremkom, præsidentens beretning blev taget til efterretning.
- ad. 3: Kasserens reviderede regnskab godkentes. kassebeholdningen er i perioder stadig meget lav.
- ad. 4: Ingen indkomne skriftlige forslag.
- ad. 5: Bestyrelsen blev genvalgt.
- ad. 6: Revisorerne blev genvalgt.
- ad. 7: Efter debat blev det vedtaget (12 mod 10 stemmer), at bibeholde det nuværende kontingent. Der blev fra flere fremmødte medlemmer fremsatte ønsker om en stramning af kontingentopkrævningen. Herved kunne en bedre likviditet opnås.
- ad. 8: Ole Schelde foreslog en auktion til fordel for Selskabet. Det blev påpeget, at medlemmerne, altid kan sende ting til auktioner og lade beløbet tilfalde foreningen.

Et festudvalg omkring Selskabets 10 års jubilæum lørdag den 30. november 1985, kom foreløbig til at bestå af følgende: Flemming Anholm. Hans Østberg Hansen. Mogens von Haven. Niels Resdahl Jensen. Kurt Petersen og Ole Schelde.

Der blev ytret ønske om oplysninger i Objektiv omkring løpemarkedet i Hamburg.

Andreas T. Mørch/ Steen J.S. Nielsen.

Dansk Fotohistorisk Selskab

Regnskab for perioden 1/5 1984-30/4 1985.

	Indtægt	Udgift
Maj 1984	4520,00	2557,80
Juni	400,00	0
Juli	675,00	0
August	200,00	2134,40
September	7320,00	987,30
Oktober	5430,00	7753,25
November	4930,00	2233,00
December	6992,20	8279,40
Januar 1985	2936,15	1404,35
Februar	2237,50	164,85
Marts	1450,00	3947,30
April	3025,00	10339,90
	40115,85	39801,55
G1. kassebeh.	2287,75	
Ny -"-		2602,05
	<u>42403,60</u>	<u>42403,60</u>

Indtægternes fordeling:

Kontingenter	27687,50
Salær ved auktioner	4012,20
Renter	156,15
Annoncer i Objektiv	6750,00
Løssalg af Objektiv	510,00
Busudlæg retur	1000,00
	<u>40115,85</u>

Udgifternes fordeling:

Porto og kuverter	10039,10
Trykning af Objektiv	20919,55
Repro	1046,75
Telefonannonce	385,00
Telefon og andre udg. til FB.	3035,00
Gaver til foredragsholdere	1153,00
Diverse	782,60
Lokaleleje i Øbrohus	550,00
Club Daguerre	357,75
Bestyrelsesmøder	442,10
-"- rejseudg.	338,00
Daguerrekamera	752,30
	<u>39801,55</u>

Kassebeholdning pr. 30/4 1985:

Bankbog	1241,87
Giro	906,38
Kontant	<u>453,80</u>
	<u>2602,05</u>

Hellerup d. 9/5 1985

Niels R. Jensen
sign. Niels R. Jensen
Kasserer

Ole S. Fjeldgren
sign. Ole S. Fjeldgren
Revisor

M.B. Magnussen
sign. M.B. Magnussen
Revisor

Auktionen må betegnes som middel, omsætningen var rimelig (10.000), men på bekostning af et begrænset udvalg af "gode varer". 42 medlemmer deltog.

Generalforsamlingen var præget af mathed, dette beroede nok af mangel på kontroversielle problemer - her var 27 medlemmer tilstede.

Nr.	Tilst.	Min.kr.	højeste.
1. Ihagee 6x10,5 klap. Triplex 1:6,8 12 cm	A/B	100	100
2. 61 billeder 10x13 cm, danske postvogne ca. 1890	D	150	70
3. 12 diapositiver 8x10 s/h. Engelske krigsskibe 1914-18	B	50	170
4. Ikonflex 6x6, 1:3,5 75 mm, m. taske, deflukker	C		100
5. Klap 6x9 m. Rodenstock 1:4,5 10,5 cm. Compur	C		25
6. Bairax Victor 1:6,3 10,5 cm m. taske	D		25
7. Agfa 6x9 m. Igetar, m. taske	B		75
8. Panoramabillede s/h, Århus 1909	B/C		30
9. Beirette K model II	B		30
10. Agfa klap camera 6x9 ca. 1928, m. taske	B/C		30
11. Agfa Billy Record 6x9	C		50
12. Kodak no. 2-A folding autographic Brownie 6x11	C		80
13. Kodak no. 2 folding Cartridge Hawk-Eye 6x9 model B	C		30
14. Kodak no. 2 folding autographic 6x9	D		15
15. Agfa Silette 24x36			65
16. Stereobetrakter, slæde mangler	B/C	300	300
17. Pladekamera 9x12, dob. udt. Steinheil 1:4,5 13,5 cm, BT, mm	B	100	100
18. Ica pladekamera 9x12, Meyer Veraplan 1:6,8 13,5 cm	B	100	120
19. Ernemann 6x9 pladekamera, 1:11 10,5 cm natskive	A/B	250	160
20. Lomo 135BC 24x36 m. fjedermotor, Industar 1:2,8 4 cm (Rus.)	B	200	250
21. Canonet QL 25, 1:2,5 45 mm, taske og modlysbl.	B	150	150
22. Busch Glaukar 1:4,5 13,5 cm i ltsorlukker	B	300	60
23. Contaflex 24x36. Tessar 1:2,8 45 mm	C		160
24. Foitzik klap. Voinar 1:3,5 75 mm, format 6x6	B	100	100
25. Balda 29 6x6 klap. Balda 1:2,9 80 mm m.org.emb. m.m.	A	150	275
26. Rolleiflex stativsnaplås (også til Hasselblad)	A	200	30
27. Rollei-panoramahoved.	D		100
28. 2 stk. Combiplan-tank, 6x9 til 4"x5" planfilm	B		40
29. Rowi belysningsur, 1-60 sek.	C		30
30. 2 stk. Kodak Box, 620 og SIX-20	D		100
31. Kodak Retina 1a, optræk def.	B		40
32. 10 stk. gamle stereobilleder	C		30
33. Minette 8 mm viewer m. ising filmsplejser	B		25
34. Projektør 5x5, 250W lampe, Dialux 1:3,5	B		140
35. 2 stk. tonefilm super 8	D		100
36. 1 stk. ronekasse m.m.	B	200	120
37. Fotostativer, bundt med 5 stk.	A	100	
38. Agfa 8mm optager og gengiver	A	150	240
39. 3 set Vera Ihagee forstøtlinser, vidvinkel-tale-repro.	B/C	150	
40. Novoflex Balda m. Novoflex 1:3,5 105 mm til Exata	C		30
41. Telephoto 1:5,5 135 mm m. mellemringe til Exata	B		70
42. Altit 17, Trioplan 1:2,9 50 mm, m. taske. Søger def.	B		10
43. Altit 17, Trioplan 1:2,9 50 mm, udskiftelig	B		60
44. Altit 17, Trioplan 1:2,9 50 mm, udskiftelig	B		290
45. Altit 17, Trioplan 1:2,9 50 mm, udskiftelig	B		170
46. Canon TV Zoom optik	B		120
47. Kodak Autographic no. A 118	A		130
48. Moviscop 8mm viewer, komplet	C		20
49. Agfa Moto Rapid C	A		80
50. Week-end Box (France) 6x9	C		15
51. Soligor bag m. 2 Leitz K bajonetringe	A	200	25
52. Polaroid røntgenapparat	B		25
53. Balda 104 kamera	C		110
54. Godtepose med diverse ting			120
55. Godtepose med diverse ting			110
56. Diverse fotobøger.			180
57. Diverse fotobøger.			1000
58. Diverse fotobøger.			R.
59. Diverse fotobøger.			850
60. Norka kamera		1000	300
61. Leitz projektor UDINO 500 m. 2 optik	B	700	280
62. Rejsekamera (tro) 13x18 m. Voigtlander Collinear III 1:7,7	B/D	300	70
63. 2 stk. legetøjsgengivere 35 mm med film	A+D	300	35
64. 2-øjet spejlfleks, US Camera Corp. m. taske	B	300	125
65. 2 stk. Elctro Boly Super, den ene def.	B/C	350	100
66. Gossen Sixtus lysmåler	B	150	350
67. Pathe 9,5 mm optager i sort udførelse	B		580
68. Cinklox 3 S, 16 mm optager	B/C		30
69. Coronet Midget 16 mm	B		60
70. Bell & Howell Filmo no. 75, 16 mm med taske	B		50
71. Gossen Ombrux 2, def. og Prix, def. lysmåler	B/C		50
72. Rodekasse med diverse.			50
73. 3 stk. box cameraer			100
74. Ernemann 9x12 pladekamera, Dobbel obj. ser. A	B	150	140
75. Certo 9x12 Steinheil Dobbel anastigmat 1:5,4	C		35
76. Contessa Nettel 9x12 Dobbel anastigmat Citonar 1:6,5, BT	C		50
77. Kodak Junior 1A klap u. griffel	B		110
78. Kodak no. 2 Folding 6x9 u. griffel	A		70
79. Kodak Kondon til 616 film	A/B		60
80. Kodak Junior 6x9	C		90
81. Kodak Vest Pocket mod. B u. griffel	B		130
82. Kodak 3. Serie 3 no. 118 m. griffel, taske og stativ	A/B		110
83. Zeis Ikon Cocanotte, 1:11	C		70
84. Zeis Ikon Contessa Nettel 1:6,3	B		80
85. Agfa Record 6x9 1:7,7	B		50
86. Voigtlander Bessa 1:7,7	B		110
87. Orion Werk klap 6x9 1:8	B		50
88. Ensign 420, klap 6x9, Epsilon 1:4,5	B		50
89. Zingio Subita 6x6 m. taske	B		550
90. Pladekamera 6x9 med kasetter	H/C		

Portegnelse over de af medlemmerne udbudte fotografika

ved auktionen lørdag, den 11. maj 1985.

Plakatdesign	Poul Riisager
Plakat- og programproduktion	J. A. Hansen, Bogtryk-Offset
Administration	Erling Larsen, Jette Ludvigsen
Billet / Bar	Tine Bertelsen / Krisser Jørgensen
Fotohistorisk konsulent	Dansk Fotohistorisk Selskab v/ F. Berendt
Violin	John von Daler

Reimanns kamera på scenen.

Her ses der dobbelt.

Disse medlemmer kommer til at se dobbelt!

Teaterforestillingen "Amagertorv 4" - blev desværre aflyst i sidste øjeblik, på grund af sygdom.

Det øverste billede viser lidt af det genopbyggede atelier på Amagertorv 4 - en opbygning der fik megen ros af teateranmelderne.

Dagen afsluttedes med middag hos "PAPPAS" på Kultorvet, efter nogen ventetid, Københavns serveringsstress og pladsnød lykkedes det dog at få en hyggelig aften i hinandens selskab.

F.B.

MØDERÆKKEN

TORSDAG DEN 19. SEPTEMBER:

På opfordring starter vi efterårssæsonen med "HYGGE-AFTEN". Medlemmerne bedes medtage "SOMMERENS FUND" - så alle kan se og føle. Medbring kuriositeter - bøger - billeder - kort sagt - ting vi kan glæde os over i fællesskab. Niels Resdahl Jensen, vil fortælle os om sine indtryk af en rejse til det tekniske museum i PRAG.

TORSDAG DEN 17. OKTOBER:

STEREO-AFTEN. Peter Randløv, mangeårigt medlem af Selskabet vil vise os en serie stereo-billeder, fremvist så vi alle ser dobbelt. Medlemmer der overværede Peter Randløvs foredragsaften i marts 1979, har aldrig glemt den aften. De ser stadig dobbelt. Mød op - gå ikke glip af denne aften!!!

TORSDAG DEN 21. NOVEMBER:

Direktøren for Museet for Danmarks Frihedskamp 1940-1945, Jørgen Barfoed indleder aftenen med et foredrag (dias) om fotografering og filmoptagelser under besættelsen.

Derefter vil museet få overrakt den "nyfundne" 16 m/m film - optaget i dagene omkring 4-5 maj 1945 i København. Filmen er "genfundet" af Flemming Berendt - og gives som gave fra Dansk Fotohistorisk Selskab. Originalfilmen beror i D.R. filmarkiv og en anden kopi er givet til Danmarks Fotomuseum i Herning. På museet blev den vist 4. maj 1985.

Til sidst vises Ole Scheldes fantastiske DIASHOW: "RADIOEN DER FORSVANDT I MADUM SØ". Omtalt i Objektiv Nr. 31. Side 33.

Historien om denne radio er så blændende fortalt og beskrevet i billeder, at man tror den "optaget" under besættelsen.

TORSDAG DEN 12. DECEMBER:

JULEMØDET. Her er ingen FISKERIKONTROL, atter har alle bundgarn og ruser været i brug for at skabe årets AUKTION!

HUSK - mærkning af alt "isenkram".

Julebag og gløg vil blive serveret. Endeligt program i december nummeret af Objektiv.

Mødereferat

Marts mødet:

Ole Brage var inviteret i anledning af 40 års dagen for Danmarks befrielse den 5. maj 1945. Ole Brage, leder af T.V.s byens filmhistoriske arkiv, havde valgt en film, som det var lykkedes ham, at erhverve ved en byttehandel i London.

Det drejede sig om den originale og uforkortede film optaget under angrebet på Shellhuset i begyndelsen af 1945. Filmen blev ledsaget af et kyndigt foredrag, desuden så vi nogle tyske ugerevyer, de såkaldte "Wochen Schau" - et lærerigt indblik i hvad propaganda-film kan bruges eller rettere misbruges til. Interessant aften.

Få sekunder efter, at dette billede blev optaget - faldt et par vildfarne bomber ned i den øverste etage af Teknologisk Institut, hvor Dansk Fotografisk Forenings fagskole havde til huse og her gik den første store fotografiske samling tabt.

TRYKSAGER TIL DERES FORMÅL . . .

jønssons bogtrykkeri

borgbygård allé 40 - 2770 kastrup - telefon 50 79 72

Annonce.

April mødet:

Kurt Petersen, kendt af enhver, som Selskabets "Kino-apparat og film-ekspert" - havde fyldt sin bil op med "isenkram" - slæbte det hele op på 1 sal og stod som en anden "grønthandler" og beskrev sine varer.

Stor kyndighed og varm interesse for sin samling udmyntede sig i en spændende fortælling om kino-apparaternes historie. Spørgsmålene var mange, men Kurt var manden der kendte svaret. Ved mødets afslutning havde alle fået en udtømmende lektion indenfor kino-området.

På grund af mødets sene afslutning, "glemte" man den fælles klap-salve. Med disse ord er der rådet bod på dette.
Tak til Kurt.

Udstillinger!

BELYSNINGSVÆSNETS IDRÆTSFORENINGS "FOTO-AFDELING" markerer sit 50 års jubilæum. D.F.S. er blevet opfordret til at vise en "FOTOHISTORISK KAVALKADE" - af fotografisk udstyr.

ARNE REIMANN (Fotoservice) har udvalgt nogle spændende apparater fra hans samling, bl.a. et DAGUERREOTYPI af H.C. ØRSTEDS kone fremstillet i 1845. Udstillingen kan ses i FOTO-KLUBBENS lokaler fra den 2-10 NOVEMBER 1985. NYBORGGADE 13. KØBENHAVN Ø. VELKOMMEN!

HOLGER DUSEBERG, har arrangeret en udstilling af russiske og østeuropæiske fotoapparater - Zenit, Horisont og Zorki samt diverse tilbehør.

Desuden vises et udvalg af Exakta og Edixa apparater. 3 stk. russiskbyggede Leica-efterligninger - deriblandt et sjældent militærkamera.

UDSTILLINGEN kan ses i HERLEV MIDTPUNKTS FRITIDSCENTER. Der er åbent: Mandag til torsdag Kl. 10:00-22:30. Fredag til Kl. 21:00. Samt lørdag Kl. 10:00-15:30. Udstillingen er åben fra den 7-19. oktober 1985.

Også her er man velkommen!

Alex Steinbachs veltilrettelagt og fint opstillede udstilling på Aalholm slot i hele sommerhalvåret burde have været omtalt i det sidste nummer af Objektiv - dette beklages herved. Men der er blevet informeret pr. telefon til et stort antal medlemmer. Alex gør selv rede for sin store indsats på side hertil er kun at sige tak for den store indsats og held og lykke med de nye arrangementer fremover.

TILLYKKE

F. Berendt

Når man holder rund fødselsdag er det almindeligt at gøre status og se bagud. Dette har vort ærede medlem Jørgen Gregersen gjort på sin helt egen facon

De af vore medlemmer som har haft mulighed for at se den fine udstilling på Lyngby Stadsbibliotek af indsamlede portrætbilleder, gik sandelig ikke forgæves. Portrætfotografier fra perioden 1866-1915. Et begrænset udsnit af en samling på over 3000 styk kunne her nydes. Billederne var elegant sammensat og viste et bredt udsnit af fotograf-kunsten i sin glansperiode. I nogle montre kunne ses gamle fotoalbum, enkelte apparater samt et nummer af Objektiv omhandlende samme emne.

Tak til Jørgen Gregersen for denne indsats til glæde for D.F.S. og Danmarks Fotomuseum idet hele samlingen vil blive overdraget museet efter yderligere nogle ophængninger i hovedstadsområdet. Dansk Fotohistorisk Selskabs medlemmer siger tillykke med de 70 år!

LYNGBY: Så er fotograf og fotohandler Jørgen Gregersens portrætfotosamling åbnet på Stadsbiblioteket i Lyngby. En kreds af særligt indbudte overværede åbningen. Der blev kigget meget grundigt. Det er spændende og meget indholdsrige fotos, der udgør en helt enestående samling. Borgemester Ole Harkjær lykønskede Jørgen Gregersen med initiativet og udtalte, at det var godt der var initiativrige personer og borgere af Gregersens type, så en sådan værdifuld portrætfotoudstilling var kommet op at stå. Den var virkelig et kig værd.

Flemming Anholm studerer de fine portrætter.

FOTO

Magasinet

LYNGBY

af Jørgen M. Gregersen

HOVEDGADEN 47, 2800 LYNGBY. TLF.02-883676

•LOPPEMARKED• DEN 28. SEPTEMBER

DANSK FOTOHISTORISK SELSKAB BYDER ATTER VELKOMMEN TIL ET RIGTIGT KØBENHAVNS LOPPEMARKED. TØM HYLDER OG SKUFFER - KOM OG KØB NOGET NYT GAMMELT SAMTIDIG MED AT DU KOMMER AF MED DET GAMLE FOR NOGET NYT!!!!

MEDLEMMER DER VIL SÆLGE MØDER OP KLOKKEN 14:00. GRATIS BORDPLADS.

PRÆCIS KLOKKEN 14:30 - ÅBNES DØREN IND TIL "MEKKA" - SOM SÆDVANLIG FRALÆGGER FOENINGEN SIG ETHVERT ANSVAR!

GOD FORNØJELSE OG VELKOMMEN.

MEDBORGERHUSET
ÅRHUSGADE 103
KØBENHAVN Ø.

KLOKKEN Ca. 17:00 PAKKES DER
SAMMEN.

•LOPPEMARKED•

10 ÅRS

LØRDAG DEN 30. NOVEMBER 1985.

DANSK FOTOHISTORISK SELSKAB AFHOLDER SIN STORE FØDSELSDAGSFEST I KØBENHAVN.

BEVINGEDE ORD, FESTLIG UNDERHOLDNING OG DIVERSE ARRANGEMENTER.

BENEFICE-AUKTION AFHOLDES TIL GAVN FOR SELSKABET OG OBJEKTIV.

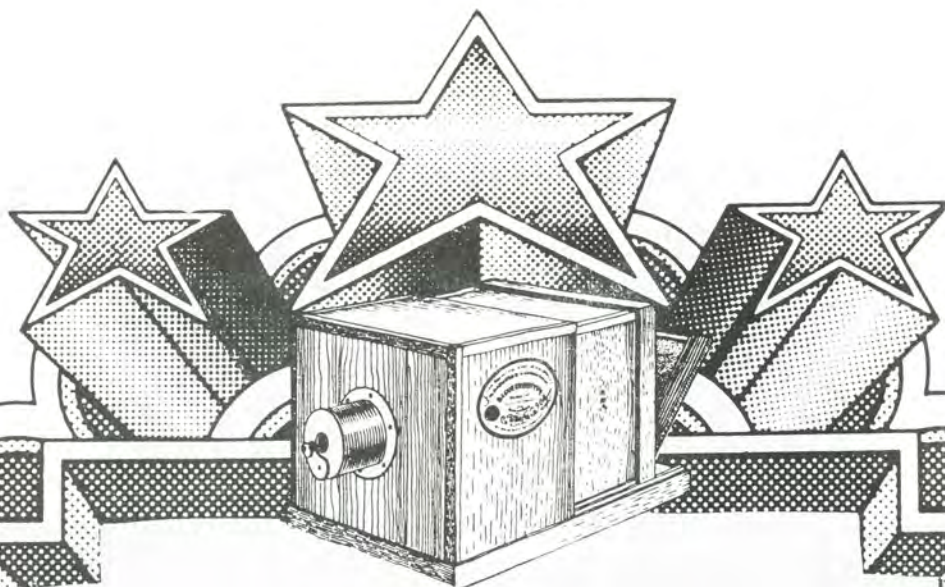
MEDLEMMER (OG DEM ER DER MANGE AF) DER ØNSKER AT DONERE "GODE SAGER" - BØR ALLEREDE NU, FINDE DISSE FREM FRA GEMMERNE!!!

HELE DET INDKOMNE BELØB GÅR UBEFØRET TIL SELSKABETS VE OG VEL!

FESTUDVALGET ARBEJDER INTENS PÅ AT FREMSKAFTE BILLIG OVERNATNINGSMULIGHEDER I HOVEDSTADEN.

SÆRLIG BEDDELSE OM RETTE TID OG STED VIL BLIVE FREMSENDT CIRKA 1 MÅNED FØR DEN FOTOHISTORISKE DAG.

•JUBILÆUMSFEST•

STORT LOPPEMARKED.
 ENHVER FOTOSAMLERS DRØM
 CAUSERI AF FL. BERENDT

LØRDAG DEN 5. OKTOBER 1985
RANDBØLDAL KRO KL. 11.00

Jan Klinksgaard byder velkommen
 til endnu en komsammen i Jylland.

Derefter går tæppet op for:

"ENHVER FOTOSAMLERS DRØM"

Når vi atter vågner op, vil et
 storslået LOPPEMARKED kalde på
 alles store øjne og små midler.

Når sulten nager, bydes der på
 RANDBØLDALS berømte kro-middag -
 senere serveres kaffe med varm
 kringle.

Det HELE for en pris af Kr. 60.00.

Det forventes, at man medtager
 sit flotteste brugbare antikke
 kamera - det bedste, smukkeste,
 skøreste og mest geniale fotogra-
 fi leveres til OBJEKTIVS decem-
 ber-nummer.

Honoraret vil være et originalt
 STIRN-BILLEDE.

TILMELDING: Jan Klinksgaard
 Ved Skellet 30.
 6400 Sønderborg.
 Telefon 04 43 12 43

SENEST DEN 1. OKTOBER.

JYLLANDSAFDELINGEN BYDER VELKOMMEN.

•HABAROT•

I Objektivs april-nummer side 21, kunne man læse, at Egon Larsen Hadsund Engsmuseum, havde fået ca. 10.000 glasplader til gennemsyn fra Det Kgl. Bibliotek. (deponering.) Formålet var, at prøve om det er muligt, at identificere nulevende personer, men også for evt. at finde fotografiske optagelser af "mesterens" håndgjorte fotografiapparater.

Og sandelig, om ikke der var en optagelse af det længe søgte og aldrig sete panoramakamera bygget engang i slutningen af 1940'erne eller begyndelsen af 50'erne. Håndfaste vidners udsagn angiver, at det er havnet i Odense. Jagten er nu for alvor gået ind, efter at "spøgelset" nu er blevet til et håndgribeligt fotografi.

Blandt glasplader var også en del fra M.P.s forgænger N.C. Jensen, hos hvem familien Hans Kirk har fået dette dejlige familie-gruppebillede optaget.

Billedet er blevet overrakt Ib Rønne Kejlbo, Det Kgl. Bibliotek, da denne holdt sit spændende foredrag i foreningen.

Forfatteren Hans Kirk (1898-1962) blev født i Hadsund og tilbragte en stor del af sin barndom i denne by. Som realistisk socialforfatter er H.K. bedst kendt for sine bøger FISKERNE, DAGLEJERNE, SLAVEN og ikke mindst VREDENS SØN der handler om Jesus, som social oprører.

Hans Kirk, med sin mor Anna Johanne samt oldemor og mormor. Ca. 1899.

GAMLE FOTOAPPARATER VAR ARETS SPECIALUDSTILLING PÅ

AALHOLM SLOT

Alex Steinbach

I efteråret 1984 var der en artikel i den lokale avis, omhandlende baronen på Aalholm, baronen havde lige haft fødselsdag, på billedet der var med til artiklen, så man baronen med et gammelt fotoapparat, i teksten kunne man læse, at de søgte gamle fotoapparater, der skulle være næste års specialudstilling.

Jeg gik længe og viste ikke om jeg skulle ringe eller ej, men efter 1 måned tog jeg mig sammen og fik ringet til Aalholm slot, der fik jeg fat i sekretæren som venligst spurgte mig om hvilket apparat jeg havde, jeg kom lidt i vildrede, for hvad svarer man når der er ca. 350 stk. på hylderne derhjemme.

Jo, svarede jeg, det måtte hun selv om for der var 350 stk, at vælge imellem, der blev dyb tavshed i telefonen, efter et øjeblik kom der igen liv i sekretæren, som så meddelte at jeg nok hellere måtte tale med baronessen selv.

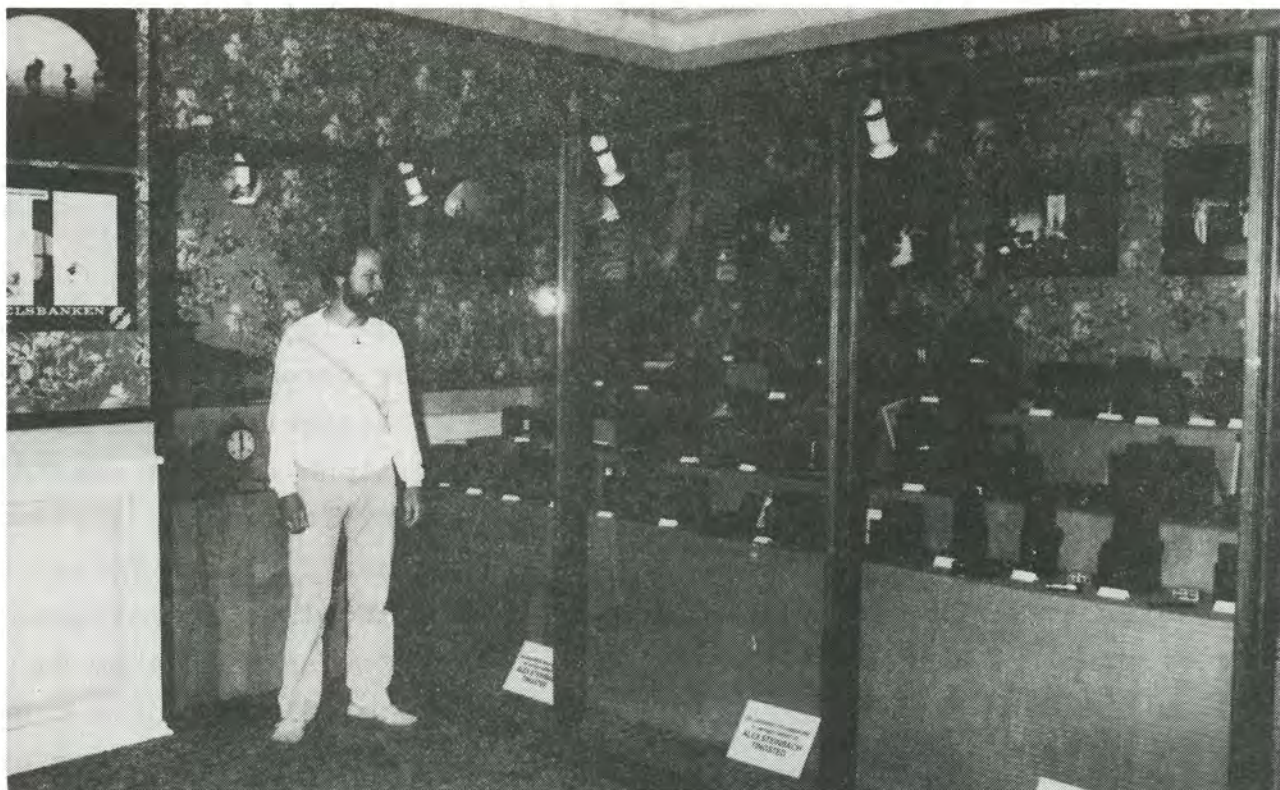
Der gik et par dage så ringede baronessen, vi aftalte at mødes på Aalholm slot den næste lørdag. Jeg var fantastisk spændt på hvad det var for noget jeg nu havde rodet mig ind i.

Lørdagen kom, konen og jeg tog af sted, det var en mærkelig fornemmelse, at køre op af alleén, om bag ved slottet, og ind af den private port. Der stod vi så midt i et 800 årigt gammelt slot, et af de ældste beboede slotte i verden, påbegyndt i det 9. århundrede, der var en fantastisk masse gamle ting og sager, ens tænder løb i vand, nå, men vi blev modtaget af baronessen, som førte os op til deres private fløj her sad vi et par timer, og talte om den fotoudstilling der skulle laves, baronessen fortalte at der kun havde været 10-12 opringninger, og det kunne der jo ikke laves megen udstilling af.

Vi blev enige om at min samling, skulle danne baggrund for udstillingen.

Selve rummet hvor udstillingen skulle være, var desværre ikke det vi havde håbet på, rummet var delt midt over af en glasvæg, der var ingen glaskabe så den eneste mulighed var at stille apparaterne op på en lang række, det var ikke den bedste løsning, men efter prøveopstilling hjemme, så gik det alligevel.

Udstillingen sluttede 1. september, den er blevet besøgt af 33.000 gæster. Da jeg talte med guideren, som viser rundt på slottet, fortalte de at alle besøgende, havde været meget begejstrede for fotoudstillingen.

Alex Steinbach beundrer her sin opstilling af "fotografica" - Der er brugt mange timer og megen fritid på sådan en udstilling. Der er megen glæde ved at vise sine ting frem.

Denne lille historie jeg her har fortalt, kan måske give grobund til at andre i foreningen, der også samler på gamle fotoapparater, eller billeder, må se at komme igang med selv at finde på steder de evt. kan udstille. Det sjove er nemlig, at man ikke behøver, at have unike ting, det kan man nemlig se på et museum, NEJ, folk er lige så glade for at se ting som de kan genkende fra deres oldefar, farfar eller fra deres egen barndom.

En udstillingsmulighed er blandt andet de lokale banker. Det har jeg selv prøvet i Handelsbanken her i Nykøbing F. i 1980, her i efteråret prøver jeg at få en ny udstilling op at stå, i anledning af Dansk Fotohistorisk Selskabs 10 års jubilæum.

En hilsen fra Nykøbing F.

ALEX STEINBACH.

DENNE GODE IDÉ VIL BESTYRELSEN GERNE TILSLUTTE SIG. SKRIFTLIGT MATERIALE BEDES SENDT TIL OBJEKTIVS REDAKTION FOR PUBLICERING I BLADET. RÅD OG VEJLEDNING SAMT REKLAMEMATERIALE FOR VORT SELSKAB KAN REKVIRERES OG FORMIDLES FRA REDAKTIONEN.

DANMARKS FOTOMUSEUM

•H.C. Andersen•

Den 3. september åbnede ikke mindre end 2 specialudstillinger i Danmarks Fotomuseum. Den ene viser fotografier taget af vores allesamens H.C. Andersen. Han blev fotograferet omkring 160 gange.

Det fremgår af en registrering som den mangeårige leder af det Kgl. Biblioteks billedsamling, mag art. Bjørn Ochsner foretog i 1950'erne.

Fotomuseet viser ca. 60 Andersen. Han er dels med andre. Mange af disse tryk, bl.a. er Melchior's stereo opfens originale kardon. enkelte billeder støtters registrering, der "FOTOGRAFER AF H.C. re studium i forbin- gens etablering, vis- museets H.C. Andersen fier der IKKE var med Det drejer sig om et alene, samt et grup- sammen med andre gæster på landstedet ROLIGHED.

fotografier med H.C. alene og dels sammen billederne er samti- der flere af Israel B. tagelser på fotogra- Oplysningerne om de ter sig på Bjørn Ochs- i 1957 udkom i bogform ANDERSEN". Ved nærme- delse med udstillin- te det sig, at der i samling var 2 fotogra- i Bjørn Ochsners bog. "knæstykke" af H.C.A. pebillede, hvor han er

"H.C. ANDERSEN HOS FOTOGRAFEN" - vil være ophængt foreløbig til ef- ter JUL!

S.L.

H A S S E L B L A D®

"HASSELBLAD 100 ÅR." Specialudstilling fra den 3 til 29 september 85. Her vises GAMLE og NYE Hasselblad-kameraer, samt specielle rum-model- ler. Ligeledes vises der billeder taget med HASSELBLAD, bl.a. også et HASSELBLAD-DIASHOW.

Hvis der er interesse for at arrangere gruppe besøg udenfor åbnings- tid - specielt på aftener midt i ugen - kan dette aftales med Løvstad på museets telefon.

Fotografi • Fototeknik • Fotohistorie • Fotogalleri

Åbent 13.00-17.00. (Mandag lukket) Omvisning udenfor åbningstid efter aftale

Museumsgade 3 Herning. Telf. 07-225322

POLITIKEN

Kanonfotograf på Raadhuspladsen ca. 1920.

Politikens forlag har udsendt en serie fotografiske postkort - optaget af bladets første pressefotograf Holger Damgaard (1870-1945) Postkortserien kan anbefales som den fineste gesandt for fothistoriske motiver. Kan købes i forlagets udsalg i Vestergade.

FOTOREGISTRERING

Det kriminalpræventive Råd

FOTO KÆDEN

NJAL FOTO

NJALSGADE 22 - 2300 KBH. S. - (01) 54 55 90

Spalte — Loppemarked! — lukkeren

HAMBURG FOTO-LOPPEMARKED. HAMBURG HAUS - EIMBÜTTEL.

LØRDAG DEN 14/9-85. Kl. 12:30. MØDETID Ca. 11:30-12:00.

NÆRMERE OPLYSNINGER. Jan Klinksgaard. o4 43 12 43.

TEKNISK MUSEUM I HELSINGØR - har fået ny direktør fra april 1985. K.O.B. Jørgensen er blevet afløst af kemiingeniør JENS BREINEGAARD (39) - hvis store hobby er ganle fotografiapparater.

STRANDSBERGS FORLAG har meddelt, at to nye bøger kommer på markedet i oktober måned. Titlerne er: BIRKERØD-HØRSHOLM og GREVE STRAND.

SÆTTERNISSEN BEKLAGER, at der i Objektivs april nummer side 60 var faldet en linie ud. Alle ved jo, at Jørgen Gregersen har lavet en bog om Kgs. Lyngby og IKKE om ISHØJ, som skrevet står.

ÅRHUS TEKNISKE SKOLE (FOTO) har i sinde at konstruere et DAGUERREO-TYPIKAMERA - og har anmodet D.F.S. om bistand med deres indhøstede erfaringer ved F. Berendt.

INTET NYT! - PREUS FOTOMUSEUM er lukket indtil videre.

OLE MIKKELSEN. (vor bibliotekar) gør opmærksom på, at Susan Sontags bog: On Photography 1977, er oversat til svensk i 1981. Kan lånes på hovedbiblioteket. Kultorvet KBH.

Oversættelse af "HERREGAARDSLIV 1887-1900" til tysk er ved at være afsluttet. Billederne vil blive tilbudt europæiske T.V. stationer i håb om nogle "fede" honorarer til DANMARKS FOTOMUSEUM.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK vil vise over 2000 billeder fra sin unike samling på CHARLOTTENBORG til foråret 1986. DANMARKS FOTOMUSEUM (F.B.) vil forsøge, at vise STIRN-BILLEDERNE i hovedstaden samtidigt!

FLERE TEKNISKE BESKRIVELSER af gamle kameraer er ved at være færdige. Materiale der savnes af flere medlemmer. Men det er et område hvor kildematerialet er vanskeligt tilgængeligt.

HJÆLP - medlemmer der måtte ligge inde med billeder (hvor dårlige de end måtte være) en god historie, gode ideer o.s.v. fra DE GODE GAMLE DAGE - i D.F.S. - da vi var indkvarteret i Skodsborg hos P.B.S.. redaktøren venter dit opkald.

EFTERLYSNING: Gamle fotografiske postkort med julemotiver til affotografering. Desuden oplysninger af enhver art omkring GAMMELT JAPANSK FOTOGRAFICA. Eller information om hvor tingene kan ses, lånes eller affotograferes. o2 19 22 99.

MEDDELSE: Det lokale bageri fortæller, at JULE-SMÅKAGERNE er ved at blive kreeret. GERDA.

ANNONCE:

STEREOSKOPISK FOTOGRAFICA SØGES. Stereoskopbetragtere samt billeder købes. Kun velholdte og rigtig gamle ting har interesse. ol 26 69 83. John Philip.

HUSK: Tidligt indbetALT KONTINGENT er til stor fryd for kassereren - de ubetalte regninger i mente!

PENGE:

KONTINGENTET ER STADIG FOR MEDLEMMER BOENDE PÅ SJÆLLAND OG AMAGER Kr. 175.00 - ØVRIGE Kr. 125.00.

Rasmus Reeh: Fotografilovens historie og andre essays. 150 sider.

Som advokat for bladudgiversiden har forfatteren erhvervet sig megen viden på dette område. Hovedspørgsmålet omkring lovens paragraf 12, hvis indhold tilsigter, at retten til at bestille billeder tilkommer bestilleren. Ellers har fotografen rettighederne.

Ved at læse bogen får man et godt indblik i hvordan juristeriet kan fortolkes - pro et contra - som debatbog og måske til brug for praktiske løsninger er bogen af stor værdi. F.B.

Bibliografi i "Dansk fotolitteratur 1839-1982" - Niels Dejgaard har sendt Objektiv følgende kommentar til Ole Mikkelsens anmeldelse af bogen:

1) Ole Mikkelsen hævder, at "Dansk fotolitteratur 1839-1982" før 1959 ikke rækker ud over Det Kongelige Biblioteks systematiske katalog nr. 20, og at man for perioden 1839-1959 er godt dækket ind med dette katalog. Til disse påstande vil jeg blot anføre, at ovenfor nævnte katalog nr. 20 ikke medtager fotografiske billedværker, ikke indeholder oplysninger om forlag og endelig er katalogen ikke konsekvens m.h.t. oplysninger om, hvorvidt et værk er illustreret eller ej. I "Dansk fotolitteratur 1839-1982" er alle disse oplysninger selvfølgelig medtaget, og bibliografien indeholder adskillige værker, som ikke er registreret i katalog nr. 20.

2) Ole Mikkelsen hævder endvidere, at katalogen i bogform (katalog nr. 20) ophørte i 1959 "fordi man gik over til kartotekskort, som jo ikke uden videre lader sig kopiere". At kartotekskort ikke er så lette at kopiere er da rigtigt nok, men Ole Mikkelsen glemmer, at man fra 1959 og frem blot kan kopiere gruppe 75.7 (fotografi) i Dansk Bogfortegnelse. Gruppe 75.7 (fotografi) medtager imidlertid kun ganske få billedværker, så man er, som med katalog nr. 20, kun halvt hjulpet.

3) Ole Mikkelsen gør Susan Vejlsgaard "bibliotekar ved Det Kongelige Bibliotek" til medarbejder ved bibliografien. Susan Vejlsgaard har intet haft at gøre med bibliografiens indhold. Oversætter og korrekturlæser er ikke det samme som medarbejder. I mine øjne insinuerer Ole Mikkelsen med ovenstående oplysning, at jeg har haft specielt favorable vilkår at arbejde under på Det Kongelige Bibliotek.

4) Ole Mikkelsen nævner at bibliografien indeholder "knap 500 titler". Bibliografien indeholder 507 titler, d.v.s. GODT 500 titler.

5) Ole Mikkelsens oplysninger om at Kyllie Topps "Dengang i Odense" fra 1981 burde have været medtaget i bibliografien viser, at han ikke har forstået den forskel der ligger i at indeksere dele af bøger og så at registrere hele værker. Kyllie Topps bog er ikke en fotobog, men derimod en beskrivelse (primært i tekst) af livet dengang i Odense. Billedmaterialet udgør kun 25-30 pct. af hele bogen.

6) Med formuleringen "bibliografiens ringe fejlprocent hænger nøje sammen med den høje standard som Dansk Bogfortegnelse har" antyder Ole Mikkelsen, at "Dansk fotolitteratur 1839-1982" blot er afskrift af gruppe 75.7 (fotografi) i Dansk Bogfortegnelse. Ca. 30 pct. af de medtagne værker "Dansk fotolitteratur 1839-1982" er ikke placeret i gruppe 75.7 i Dansk Bogfortegnelse. Generelt gælder det, at fotografiske billedværker bliver placeret under emnet og ikke i gruppe 75.7 (fotografi). Det er derfor ikke muligt, hvad Ole Mikkelsen tror, at søge systematisk på denne type værker i bogfortegnelsen. Det samme gælder for biografier om fotografer.

Niels Dejgaard skriver til sidst i sit indlæg, at han selv har fundet ca. 10 værker som burde have været medtaget i bibliografien.

Ole Mikkelsen har sendt os følgende svar:

Min anmeldelse hviler på en meget grundig gennemgang af din bibliografi.

Dine "kommentarer" forstår jeg ikke!

Ole Mikkelsen.

© Begyndelsen ©

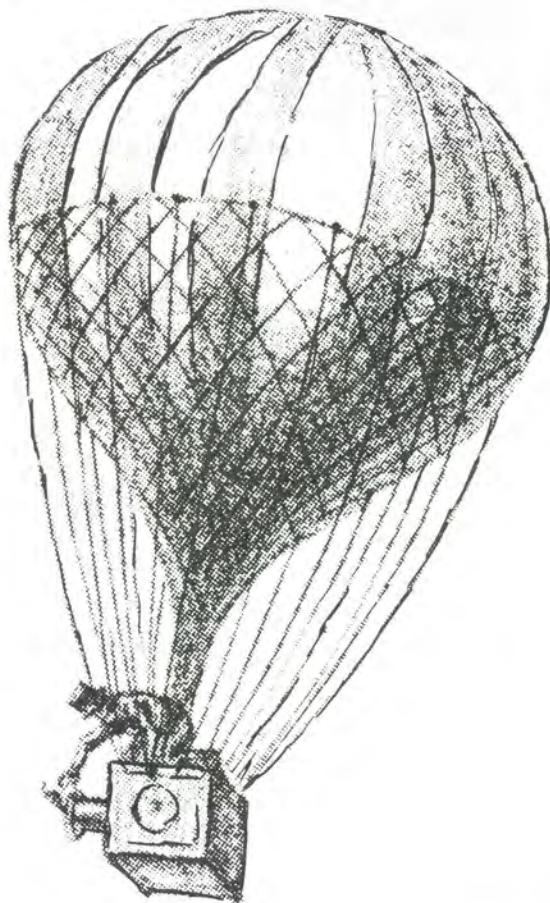
Flemming Berendt

Blade af luftfotograferingens Historie!

Hvor tidligt i fotohistorien, man er begyndt at tænke på muligheden for, at kunne fotografere fra luften er ganske uvist, men det tidligste billedmateriale, jeg har kunnet finde, er fra 1840. Et lille årstid efter Daguerreotypprocessens offentliggørelse fremstillede en fransk tegner denne skønne ironiserende tuschtegning over den nye "billed-kunst", kaldet "Daguerreotypmani" - hvor man i det øverste højre hjørne ser en svævende ballon hvis gondol var udformet som et Daguerreotypikamera.

Hvilke tanker tegneren har gjort sig er det umuligt at sige, for efter fotografiets opfindelse i 1839 - med de dengang lange eksponeringstider, har det været fremtidsmusik at forestille sig bevægelige optagelser på omkring 1/50 sekund eller derunder. Først i 1851 hvor den kollodiumgyede glasplade blev en realitet, kunne man begynde at tænke på muligheden af momentoptagelser.

Billedet er fremstillet af litografen Théodore Maurisset i januar 1840.

Selvportræt af Nadar.
Daguerreotypi.

Den person, som kom til at blive den banebrydende indenfor luftfotografiens historie, blev franskmanden Gaspar Félix Tournachon - i vore kredse bedre kendt under navnet NADAR.

Nadar var kendt som forfatter, tegner og tillige en meget dygtig fotograf. Desuden var han et menneske hvis interesser var altfavnende og han gik ikke af vejen for at gennemføre mange fantastiske forsøg i forbindelse med den tekniske udvikling i 1850'erne.

I årene omkring 1855 begyndte Nadar at beskæftige sig seriøst med ballonfart. Det at kunne frigøre sig fra jordens overflade og blive et frit svævende element fascinerede ham. Da han samtidig var en mand, som var i stand til at forene det nye spændende med det brugbare og praktiske, lod han det komme an på en prøve, at kunne fremstille mere nøjagtige landkort ved hjælp af de to menneskelige frembringelser: ballonen og den foto-kemiske proces, som hans landsmand Daguerre havde opfundet i 1839.

Han forudså løsningen af de evindelige matrikelstridigheder forude.

Nadar og frue i gondol. Studieoptagelse fra midten af 1860'erne. Billedet er sjældent set i fotohistoriske bøger.

I 1854 begyndte han de første eksperimenter ved hjælp af den netop opfundne vådplade-teknik. Det var ikke så ligetil, som han havde forestillet sig. Utallige forsøg mislykkedes for ham. Der var især problemer omkring den "langsomme" kollodium-proces, samt den i luften svævende og "bevægelige" gondol.

Vådpladeteknikken betingede, at pladen skulle præpareres umiddelbart før brugen og fremkaldes straks efter, alt dette måtte altså ske oppe i luften i den svævende ballon.

Han begyndte derfor først at konstruere et "mørkekammertelt" i sin gondol, som var opbygget af kurveflet, træ og lærred. Mørkekammerteltet skulle være lystæt, hvilket ikke var nogen let sag at klare, desuden måtte han fremstille et lille rundt vindue med orange rødt glas. Alle disse forsøg foregik i en stor træbarrak under mange menneskers undrende blikke.

DETTE måtte være en "gal" mands værk.

De første prøveopstigninger begyndte, men Nadar var aldeles forvirret over, at hans fotografiske glasplader overhovedet ikke viste spor af kemiske ændringer i form af et billed visende det nedenfor liggende landskab.

Den samme kemi, ved hvis hjælp han på jorden kunne fremstille de smukkeste portræt-billeder, svigtede ham totalt oppe i luften. Måned efter måned gentog han sine forsøg. Efterhånden begyndte det at blive nogle kostbare forsøg. Gassen var dyr, kolloidumpladerne og kemikalierne tyngede voldsomt på hans økonomiske ressourcer.

Men takket være hans "jordiske" atelier og de her fra kommende indtægter var han i stand til at fortsætte forsøgene.

Det meste af sommeren gik, og faretruende nærmede sig den kolde årstid, Nadar var på fortvivlesens rand, men han gav ikke op.

En sen efterårsdag var han steget til vejrs for at prøve lykken endnu engang. Turen blev længere end beregnet, og han blev tvunget til at "nødlande" ved en lille by der hed "Petit-Bicétré" og overnatte der. For at ballonen ikke skulle blæse væk for ham bandt han den til et stort træ i udkanten af byen!

Samtlige ventiler og haner blev lukket grundigt, idet han havde på fornemmelsen, at gassen var ved at slippe op.

Tidligt næste morgen gjorde han klar til opstigning. Hele byen stod og så til. Alt hvad han kunne undvære af vægt, deriblandt hans selvkonstruerede "lukke-mekanisme" til hans fotografiapparat blev ladet tilbage. Den lille flok måbende landsbyboer så den ejendommelige tingest med et "hus" svævende under, langsomt stige til vejrs.

For ikke at miste mere gas, overtrådte Nadar i denne stund de mest elementære sikkerhedsnormer for en aeronaut, ved at lukke af for alle ventiler, intetanende overfor, hvad der nu hændte.

Da ballonen var nået op i den passende højde, begyndte Nadar, som i hundredvis af gange før, at præparere en kolloidumglasplade. Gondolen svævede langsomt hen over terrænet. Han skubbede kassetten ind i kameraet - foretog et manuelt indgreb for at belyse pladen, idet han jo havde efterladt sin mekaniske "lukker" ved opstigningen. Opta-

gelsen fandt sted i 80 meters højde. Umiddelbart derefter blev ballonen trukket ned. Og vi læser i hans erindringer:

"Straks efter at ballonen var landet, smed jeg min overfrakke, min jakke og sko. Således befriet for den tyngende klædedragt ilede jeg af sted - det første billede blev fremkaldt i et improviseret mørkekammer i et lokalt værtshus" og videre "Jeg presede og tvang billedet frem lidt efter lidt, det var meget svagt og meget blegt. Men skarpt og klart - på den fotografiske plade sås tydeligt tre bygninger, værtshuset, en bondegård og et antal gendarmen, d.v.s. hele byen.

På vejen kunne man tydeligt se en møbelhandler, som havde forladt sin vogn og løb hen imod ballonen, og på et tag to hvide duer."

Den første fotografiske luft-optagelse i verden havde set dagens lys. Året var 1864. Det skulle senere vise sig, at der i Boston (Amerika) var optaget et fotografi fra ballon i 1860.

Nadars billede blev udstillet i 1899 på verdensudstillingen i Paris med denne tekst: "Premier Résultat de Photographie Aérostatique. Cliché obtenu à L'altitude de 520 m. Par Nadar 1858." - men billedet er først optaget som nævnt 1864. Man kan forestille sig den glæde, der i dette øjeblik gennemstrømmede Nadar, men som den seriøst arbejdende sjæl han var, blev hans første tanke: "Hvorfor var alle de forudgående optagelser mislykkedes?

Det viste sig at den udstrømmende gas fra ventilerne i gondolen sivede via rørflettet ind i hans "mørkekammer", og da gassen indeholdt svovlsur atmosfære ødelagde de umiddelbart kolloidumglaspladen og slørede den totalt. Med denne luft-optagelse var en ny æra begyndt for fotografien og dens muligheder.

Nadar i gondol.

CENTRUM

Specialforretning i nyt og

FOTO

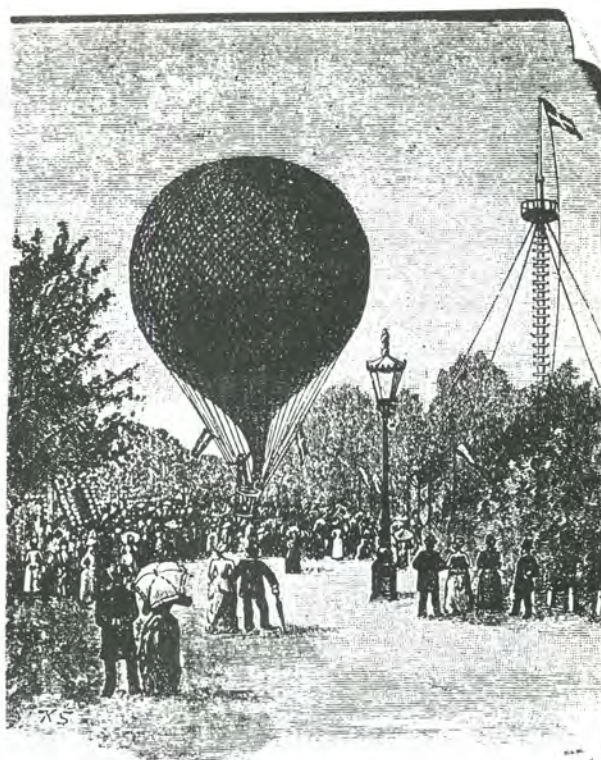
brugt fotoudstyr

ISTEDGADE 24. 1650 København V. 01 21 61 67

BALLON

trip

1890!

Flemming Berendt.

Klar til Opstigning.

Sommeren 1890 var ualmindelig kold, våd og stormende – men trods dette var det et år, hvor der blev skrevet dansk fotohistorie.

Grundlæggeren af *Illustret Familiejournal*, Carl Aller,¹ havde fået den geniale ide, at forevige København fra luften, et projekt der nær var endt som en tragedie.

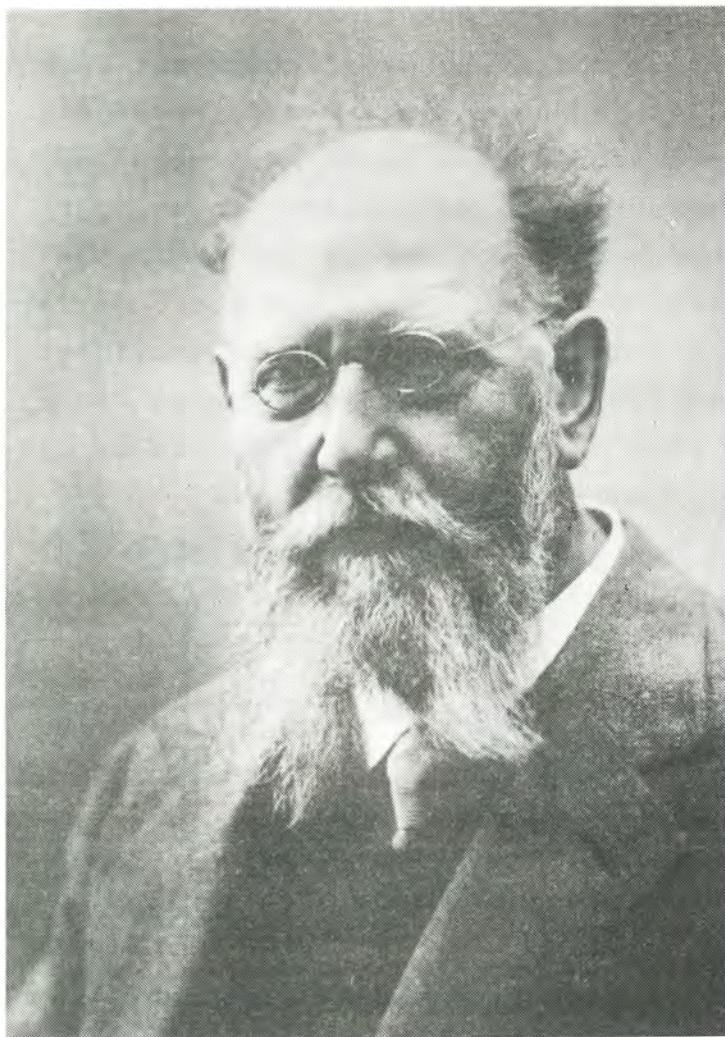
Planen var, at lade en af familiejournalens fotografer gå med op som passagerer ved luftskipper Lauritz Johansens² opstigning fra Tivoli den 24. august 1890.

Fotografen, hvis navn var Breininger,³ havde fået sine instrukser af Carl Aller, som var en meget ivrig amatørfotograf og som i sit blad satte en ære i at fremstille de fineste reproduktioner.

I 1890 var man ikke i stand til at gengive et fotografi direkte i et blad. Men den fremsynede og idérige Carl Aller havde opfundet sin egen reprometode, som han havde givet navnet fotolitografi.⁴ Ved hjælp af denne var det hans tanke, at fremstille et "fugle-perspektiv"-billede af København fotograferet fra luftballon.

Carl Aller havde til dette projekt taget følgende personer i ed: Luftskipper Lauritz Johansen, fotograf Breininger, tegneren Karel Sedivy samt en meget dygtig xylograf.⁵

Med Carl Aller som primus motor, og de økonomiske midler som var nødvendige tilstede, kan vor historie tage sin begyndelse.

Carl Aller (1845-1926)
Allers arkiv

Lauritz Johansen (1856-1919)

Den 24. august 1890 sent på eftermiddagen er luftskipper Lauritz Johansen gået til vejrs i sin ballon "Aborren" fra Tivoli og var drevet ud over Amager. I luftskipperens erindringer læser man følgende:

" - Vi blev førte over Amager, og da vi vare over Taarnby, gik vi ned i saadan en Fart, at det susede om Ørene paa os. Vi bleve slæbte et kort Stykke hen ad en Mark og over en Landevej, hvor vi standsedes af en Tjørnehæk. Gondolen paa Vejen og Ballonen paa den anden side af Hækken, men alt i god Behold. -

Næsten lige saa hurtigt som vi, vare fire Gensdarmere og to Betjente komne til stede, og de sloge en Cordon om Ballonen for at holde den tilstrømmende Menneskemasse paa Afstand. Under mit Arbejde med Tømningen blev jeg trakteret med dejlige store Blommer af Præstefruen, som med stor Venlighed bød mig den friskplukkede Frugt af sit Forklæde. For denne Opmærksomhed bringer jeg hende herved endnu en Gang min hjærteligste Tak.

Da Ballonen med velvillig Assistance var Lasset paa Vognen, som jeg havde bestilt, kørte jeg, stolt som en Konge, tilbage til Tivoli. Jeg havde aldrig drømt om, at jeg nogensinde skulde komme til Kjøbenhavn i et saadant Optpg. Bag Vognen, som havde Passageren og mig ombord, red som Eskorte Gensdarmene og Betjentene, to og to i rad, med en Sergent i spidsen. Langs Vejen stod Folk tæt sammenpakket for at hilse paa luftskipperen. Der blev viftet med Hatte og Tørklæder, Hurra paa Hurra bølgede mig imøde, medens jeg pligtskyldigt bukkede og hilsede til alle Sider. Jeg følte mig flov over al denne Hæder og ønskede kun, at jeg en Gang maatte faa Lejlighed til at gjøre noget, som fortjente saa stor Opmærksomhed."

Hurra råbene var næppe døet hen før mødet fandt sted imellem de allerde nævnte parter.

Luftskipper Johansen og hans medhjælper er ved at gøre deres ballon captif klar til opstigning. Hr. Harzberg, af hvem Lauritz Johansen havde købt ballonen, står til rådighed med teknisk assistance. Denne opstigning er den første af 4 berammede i Tivoli-sæsonen 1890.

Klokken 19.00 stiger ballonen til vejrs, under mængdens hurra råb. Igen lader vi luftskipperen berette:

"Det var første Gang jeg befandt mig i en Captif, men jeg kan ikke nægte, at jeg langt foretrækker Farten med fri Ballon. Den rystende Opstigning med en Captif, som foraarsages af Kabelet, der som en leder fører hver Bevægelse fra Dampspillet op til Kransen, hvori det er fastgjort, og som igjen meddeles til Kurven, borttager den ophøjede Ro og Tillid, man føler ved fri Farter, men har den først naaet sin Højde og svajer stille for Vinden, kan man frit hengive sig til Beskuelsen af det underliggende Panorama.

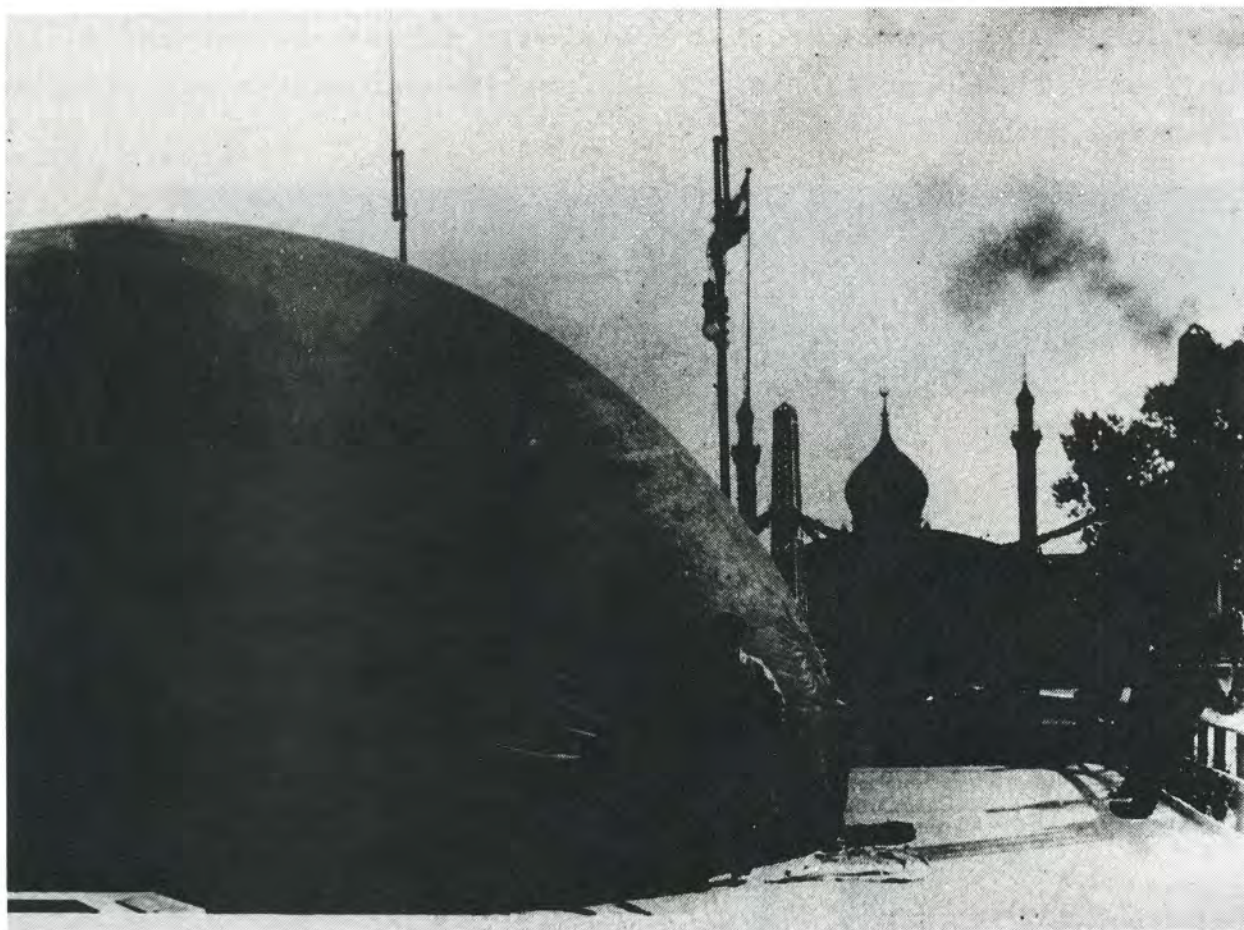
De fleste Mennesker ere bange for at komme i Højden, fordi der altid sættes svimmelhed i Forbindelse dermed. Jeg har allerede fortalt, at Svimmelhed ikke kjendes med løs Ballon, og ved en Captif kan den kun forekomme, naar man fra den indvendige Aabning i Kurven følger Forbindelsen med Jorden."

Ombord i gondolen er foruden luftskipperen selv, sandsynligvis tegneren Karel Sedivy, fotograf Breiningen, der som bekendt har fået pålagt en vigtig opgave, nemlig, at forevige det smukke syn af hovedstaden fra det høje stade.

Allers arkiv

Ballon "Aborrens" gondol, med 6 uidentificerede personer.

Luftskipper Lauritz Johansen ved siden af "Montebello". (1904)

Kbh. Bymuseum

Ballonen er dog ikke nået mere end 20-30 meter op i luften da fotografen får den idé, at ville fotografere de mange opadvendte og måbende ansigter. Han læner sig ud over kanten af gondolen, holdende sit store og tunge fotografiapparat. Vi har her at gøre med maghonikasser og tunge glasplader. En lunefuld kastevind får gondolen til at gynge frem og tilbage, især i den gale retning, nemlig præcis til den side hvor den gode fotograf Breiningen læner sig ud af gondolen, med det tunge apparat hængende imellem sine hænder. Pludselig ser man apparatet hvirvle igennem luften ned mod den samlede menneskemængde. Man må springe for livet, resultatet er, at kameraet knuses mod jorden, dog uden at ramme nogen.

Oppe i gondolen forsøger den uheldige fotograf, at gribe sit apparat og kun takket være luftskipper Lauritz Johansens faste greb i fotografens frakkeskøder hindrer, at han lider samme skæbne.

Ballon captif bliver straks trukket ned igen. Carl Aller må nu indse, at gode råd er dyre, hvis han skal redde det planlagte projekt.

Hr. Aller har heldigvis også i dette tilfælde været forudseende - for nede på jorden ved hans side står yderligere 3 fotografer. Det drejer sig om 2 af fotografiens pionerer, Peter L. Petersen,⁶ - Juncker-Jensen og dennes medarbejder fotograf Ferslew.⁷

Juncker-Jensen giver Ferslew besked om at stige ombord og redde situationen for Carl Aller. Tilsyneladende er Breiningen helt ude af spillet.

Ballonen går atter til vejrs, og klokken ca. 19.30 er fotograf Ferslew rede til at optage de enestående luftoptagelser. Endnu engang kan vi læse i luftskipperens erindringer:

"Der var morsomt at overvære en Pantomime fra 1000 fods Højde, man kunne følge hver Bevægelse af de agerende, skjønt de ikke var større at se til end Tandstikker.

Plænen hvor Akrobaterne sloge deres koldbøtter, tog sig udmærket ud her oppe fra, og Labyrintens hemmelighedsfulde Veje vare ikke længere en Gaade, set i Fugleperspektiv, men set fra Højden, var dog den kunstige Hestebane, hvor de ridende tog sig ud som små Abekatte paa Hunde, der foer rundt om en Fiskerand, noget af det morsomste.

Det Kgl. Bibliotek

H.C. Ferslew (1854-1893)

Juncker-Jensen (1859-1940)

Lauritz Johansen og en "passager". Billedet er konstrueret, idet gondolen kun hænger få meter over jorden. Et luftbillede af København er indkopieret. (1891-92)

Blandt de Punkter af Byen, som strax fangede Blikket, var Christi-anborgs mægtige Ruin med den store af Buegange omgivne Ridebane, Jærn-baneterrænet og Marmorkirkens store Kuppel det mest dominerende. Midt i den gamle By opdager man en stor grøn Oase, og det slanke Spir som hæver sig over Trætoppene, viser, at det er Kongens Have med Rosen-borg Slot. Ogsaa Amalienborg træder tydeligt frem, men det er dog først ved flere Gange at have nydt Udsigten, og ved at markere sig Kirkespi-ernes indbydes Stilling til hinanden, at man formaar at finde rigtig Rede i den By, man dog kjender saa godt.

Bag Jærnbaneterrænet er den lange og forholdvis brede Sø, som ved Broer og Dæmninger er delt i fem langstrakte Bassiner, og som synes at dele Byen i to lige store Dele, det, der vækker mest opmærksomhed. Hinsides Søen hæver den store Forstad, Nørrebro sig, en Uendelighed af Bygningskolosser, der strækker sig ud mod de aabne Marker, kun af-brudt af Fælledeernes store trekantede Arealer. Omtrent under Gondolen ser vi Ørstedsparken som et kjønt Lille-Anlæg af den gamle Stadsgrav."

Da ballonen endelig ca. 1/2 time senere bliver trukket ned, håber man at de ønskede optagelser er kommet i "kassen".

På Det Kongelige Bibliotek er man i besiddelse af nogle få billeder fra disse berømte optagelser. Ved hjælp af en sammenligningsprøve er det nu konstateret, at det er disse billeder, som har dannet grundlag for det endelige billede.

1 af de tre "øenfundne" originalbilleder optaget i retning mod Amager. Bemærk Karel Sedivys kvadrering af billedet til brug for sin nøjagtige skæring i sin busk-bom klods.

Det Kgl. Bibliotek.

BESKRIVELSE AF BALLONBILLEDET:

Billederne der danner grundlaget for det endelige resultat er optaget fra et punkt ca. 300-350 meter over jorden, som følge heraf bliver der ikke tale om forgrund og baggrund i den sædvanlige betydning.

Det der svarer til forgrunden er her centrum, medens periferien danner baggrunden.

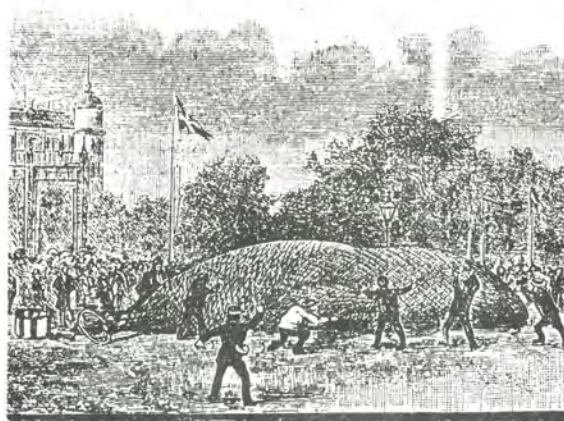
Hvis man bøjer sig over billedet, i en afstand af ca. 50 cm, lukker det ene øje og lader det andet glide rundt i motivet, vil bygninger, træer og skibe træde "plastisk" frem. Billedet gengiver ikke blot de enkelte bygninger, men også det samlede hele.

Mange huse synes ganske små b.a. Marmorkirken der ligger langt ude i synskredsen, medens derimod Tivoli og Industri-udstillingsbygningen virker overvældende stor.

Gader og pladser ser også uforholdsmæssig brede ud. Grunden er, at når vi ser en by fra luften har alle vandrette flader deres fulde størrelse, medens lodrette forkortes.

Bemærk de mange tilskuere der er samlet på sted hvorfra ballonen er blevet sendt op, lidt til højre for Tivolis plæne. De 8 handelsskibe i baggrunden er præcist gengivet fra originalfotografiet.

For at lette orienteringen er der udenfor billedets indramning aftegnet de vigtigste monumentale og store bygninger. Ved at trække en lige linie ind mod centrum, vil man med lethed kunne finde den enkelte bygnings placering.

Gæsten kommer ud.

Fodnote:

1. Carl Aller (1845-1926) Udlært litograf - senere indehaver og udgiver af Illustreret Familiejournal fra 1877. Den 12. juli 1869 fik Carl Aller et H.C. Ørsteds legat på 100 rigsdaler for, som skrevet står: "Opfindelse af en fotolitografisk metode, som muliggør gengivelse af alle trykte frembringelser."

2. Luftskipper Lauritz Johansen (1856-1919) hans første officielle ballonopstigning finder sted den 24. august 1890 fra Tivoli med ballon captif "Aborren" opkaldt efter hans første beværtning i Kbh. L.J. bliver året efter assistent hos Alfred Godard, med hvis ballon "Montebello" der gøres 60-70 opstigninger pr. dag, med op til 16 personer pr. gang. Han foretog ialt 117 opstigninger med ballon i sit liv. Den sidste fandt sted i 1905. Den kære luftskipper kom aldrig op at flyve, hans sidste leveår tilbragte han som vært i sin "Teatercafé" også kaldet "Grøften" i Tivoli. Han var en populær værtshusholder for hvem den gode skipper historie aldrig var fjern.

3. Fotograf F.P. Breininger. København. Ca. 1875-ca. 1880. St. Kjøbmagergade No. 15. Ca. 1887-ca. 1888. Elmegade 24. Herefter ansat som fotograf og bogbinder hos Carl Aller.

4. Fotolitografi er en metode opfundet af Carl Aller, som er baseret på, at man skærer billedet ned i en Buxbom træklods.

5. Xylograf. Kunstner som udfører trægraveri i en plade til brug for reproduktion af et billede xylografisk.

6. Fotograf Peter L. Petersen (1866-1931). Navneforandring i 1901 til Peter Elfelt. Se Objektiv Nr. 31, side 20.

Sophus Juncker-Jensen (1859-1940). København Ca. 1885-1888: Nyhavn 42. 1888-ca. 1893: Frederiksberggade 21. Ca. 1893-ca. 1894 Frederiksberggade 19. Ca. 1894. Vimmelskaftet 39.

7. Fotograf H.C. Ferslew (1854-1893) København Ca 1890-1892. Amager-torv 17. Oprindelig ingeniør, men begynder at lære fotograffaget i 1886. Bliver medhjælper hos Juncker-Jensen i 1888 i forbindelse med verdenudstillingen i København.

Litteratur og kildeangivelse:

Det Kgl. Bibliotek Kort- og billedafdeling. Henrik Dupont.

Kbs. Universitets avissamling.

Flyvevåbnets bibliotek. Jonstrup.

Flyvestation Vedbæks arkiv.

Danmarks Fotomuseum. Herning.

Illustreret Familiejournal, den 30. november 1890 og den 2. januar 1977. Tak til Michael Aller.

Dansk Fotografisk Tidsskrift.

F.R. Friis: Fotografiske optagelser fra ballon. Nov. 1890.(s. 293.)

Lauritz Johansen: Erindringer. 1893.

Bjørn Ochsner: Danske fotografer.

Tak til Niels Resdahl-Jensen for teknisk bistand.

Tak til AGFAs direktion der med økonomiske midler gjorde det muligt at fremstille ballon-billedet.

„Agfa“

- Platten
- Planfilms
- Taschenfilms
- Kassetten
- Entwickler
- Spezialitäten

16 seitige „Agfa“-Preislisten 1907 gratis.

„Agfa-Photo-Handbuch“

□ □ 41.—52. Tausend. □ □ □ 112 Text-Seiten. □ □
Blauer Leinenband. 30 Pfg.

**Det store europæiske filmmærke
-skriver stadig fotohistorie!**

AGFA

NADAR

Fotografen af idag, har et noget mere avanceret og forfinet udstyr at forevige nutiden med, så vore efterkommere kan få et indblik i vor tid.

Mulighederne er større, både for at rejse med udstyret, og for at benytte mulighederne for specialeffekter.

Men samtidig er risikoen for tyveri og beskadigelse af udstyret væsentligt forøget.

Derfor er det en god idé at tegne en specialforsikring for udstyret. Både hvis man rejser meget, og hvis udstyret i øvrigt benyttes jævnligt.

Mange tror, at udstyret er forsikret under Familieforsikringen, men er det nu også det?

Er summen for „Særligt indbo“/„Tyvetækkelige ting“ høj nok??
Er der dækning, hvis man ved et uheld beskadiger sit udstyr, når man er ude og fotografere??

Dækker Bagageforsikringen fuldt ud, når man rejser?

Uanset hvor længe man er væk? Og uanset i hvilket land man befinder sig??

Har man ikke disse dækninger, er det en god ide at tegne en specialforsikring for udstyret i Europæiske.

Nærmere oplysning om forsikringen kan fås på tlf. 01-31 27 01
Årspolice afdelingen.

EUROPÆISKE
REJSEFORSIKRINGS A/S

Vesterbrogade 84 · 1620 København V

Tlf.: 01-31 27 01 · Telex: 168 64

Tlgr adr: Europæiske · Reg nr A 86

Fransk brevkort fra århundredskiftet.
Bejleren på vej pr. gondol.

Apparater fra tiden

FAG-FOTO

Frh. Allé 29

KØB-SALG-BYTTÉ

01-22 44 91

DYNAMITENS FADER KAMERATEKNISK PIONJÄR!

Bengt-Arne Falk

Udsigt over Karlskoga, objektivets billedvinkel er 90 grader.

Den 26. april 1897 samledes en gruppe herrer på en mark i udkan-
ten af Karlskrona i Värmland. De medbragte et langt mystisk rør.
Stedet var nøje udvalgt, og man håbede kun på godt vejr. Det medbrag-
te rør blev opstillet meget præcist. Om nogle få minutter skulle Al-
fred Nobels raket-kamera være klar til sin jomfrurejse.

Mændene på jorden så hvorledes den anden krudtladning blev antændt
og skød næsepartiet med kameraet løs fra drivrakettens spids. Nu hang
kameraet i sin rette fotograferingsposition. Svingningerne var stand-
set og en tandsnor aktiverer lukkeren.

Fotohistorien første raket-billede var optaget. Spændingen stiger
hos mændene på jorden. De følger faldskærmens fald med urolig venten.

Det gummiklædte kamera lander uskadt og jublen bryder løs. Glæden
er stor, men bliver endnu større da filmen er fremkaldt. Resultatet
er perfekt. Alfred Nobel fik aldrig selv resultatet at se af sin op-
findelse. Han var død året før.

I laboratoriet på Björkborn i Karlskoga havde hans medarbejdere for-
sket videre og fremstillet det første og eneste eksemplar i verden.

Alfred Nobels formål med opfindelsen var at muliggøre en lettere
og mere præcis fremstilling af landkort. Man havde luftpåtagelser fra
balloner men disse var ikke nøjagtige. Ved hjælp af raket-kameraet

kunne man vælge den præcise affotograferingsskala. Raket-kameraet var en fantastisk opfindelse, men den kom aldrig i produktion. Kun lo år senere kunne man fotografere fra flyvemaskine og raketten var udkonkurreret på det tidspunkt.

Nu kan man undre sig over hvorfor kemikeren Alfred Nobel, hvis livsindsats gjaldt sprængstoffet overhovedet interesserede sig for fotografering. Ifølge Gertie Ågren, som arbejder ved Nobel-museet, dukkede ideen til raket-kameraet op under samarbejdet med raketgeniet Wilhelm Unge.

Wilhelm Unge arbejdede intensivt med at udvikle en torpedo, et trafikkert præpositions våben. Det besværlige var at holde raketten (torpedoen) lige i sin bane. Den nedgravede stolpe som "raketten" var monteret på var ikke god som kursafstikker. Unge og Nobel nåede frem til en suveræn løsning. De forsynede den flyvende torpedo med en drivraket som gav en hurtig rotation lang længdeakslen. Desuden fremstillede de en afskydningsrampe for præcis afskydningsretning imod målet.

Opmuntret af en serie prøveskydninger i 1883 begyndte Nobel at lede efter nye anvendelsesmuligheder. Og langsomt begyndte han at skitsere de første forslag til et raket-kamera.

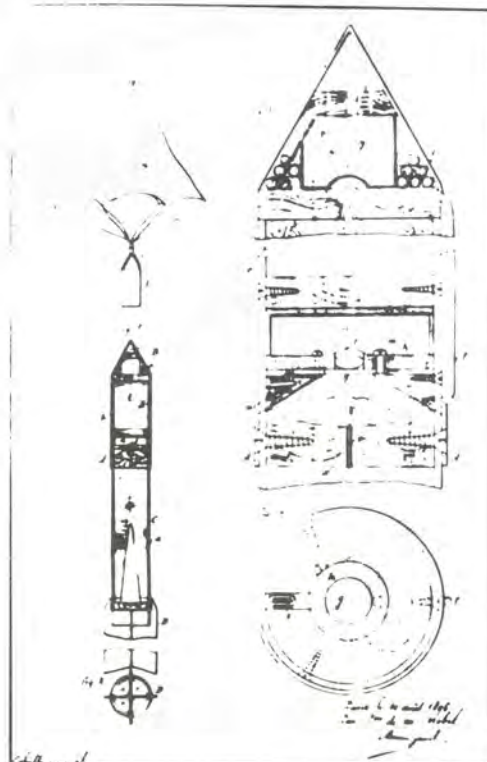
Forudsætningen for en fotografisk anvendelse af raketter havde Nobel selv tidligere skabt. Allerede omkring 1880 fandt han frem til en metode der kunne styre raketten.

Et nitroglycerinbaseret sprængstof, der gennem eksakt dossering ville føre raketten op i den ønskede højde.

I begyndelsen af 1890'erne skabte Alfred Nobel en tændsats med forlænget brændetid. Herved kunne man forhale kameraets udløsning til den hang i den rigtige position.

Når man studerer disse gamle dokumenter bliver man forbavset over hvor langt ind i fremtiden Alfred Nobels ideer nåede. Han beskæftigede sig med planer, som fører tankerne frem til vort århundredes avancerede rumflyvninger.

Alfred Nobel brød sin hjerne med hvordan man skulle få en raket udstyret med et kamera op i en højde af 5 kilometer

Kameraet i snitbillede.

og nåede frem til flertrinsraketten. Vi læser i hans rapport:

"Såkallade etageraketer, hvilka tändas successive och bortfalla sedan de brunnit ut, och af hvilka den översta bär cameran och fallskärmen."

Trods at teknikken med at fotografere fra flyvemaskine var i hurtig fremgang, er det ikke urealistisk at raket-kameraet kunne have haft en bedre skæbne. Men da Alfred Nobel døde i en alder af 63 år af et hjerteslag, fandtes der ingen, som kunne videreudvikle kameraet.

Denne artikel er oversat fra svensk, med velvillig tilladelse af forfatteren, Bengt-Arne Falk. Vi är mycket tacksam. F.B.

Annonce

Karikatur af Nadar, visende en umulig ballonfærd!

Den umulige opgave ?

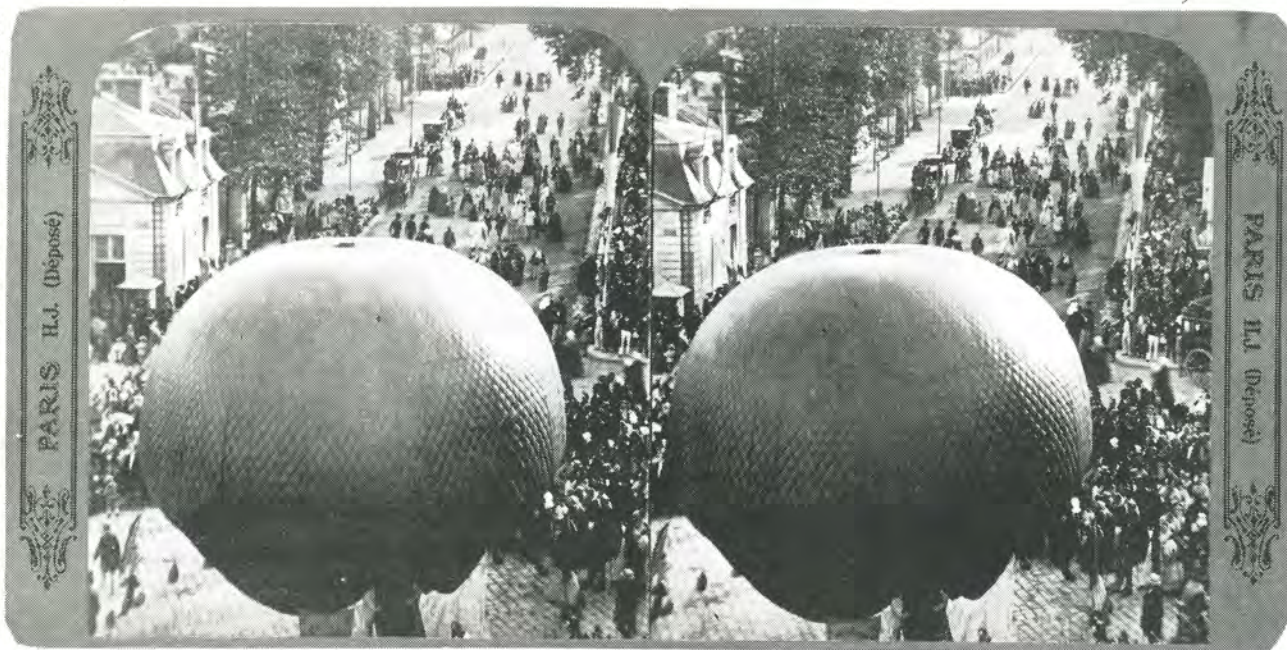
Det er os!

KAMERASPECIALISTEN

v/ Ib Helsted Larsen

Frederikssundsvej 136 - 2700 Brønshøj - Telf. (01) 60 63 17 - Giro 552 84 37

Vi anbefaler os med fremkaldelse og kopiering af alle typer
fotografiske opgaver.

Stereoskopisk optagelse af en ballon-
opstigning i Paris ca. 1890.

Til Deres behagelige orientering kan oplyses, at det gælder såvel
farvefotografi som sort/hvid.

Vore dygtige medarbejdere forarbejder også gerne Deres film fra
dag til dag.

Henvend Dem trygt til en autoriseret fagfotohandler, som vi
har den ære at betjene.
De vil ej blive skuffet.

Med højagtelse

Hammerschmidt Foto A/S - Risskov - 06-17 52 00
Fotografisk etablissement siden 1937

Doppel Sport

A
L
M
A
N
A
K
1
9
1
1

oversat
fra
tysk.

F. Berendt.

Brevdue med Dr. Julius Neubronners "Doppel-Sport" fastspændt under brystet. Konstrueret 1908 og kom i handel 1912. Format 3x8 cm. Preus Fotomuseum.

Interessen for opfindelsen at fotografere fra luften ligger først og fremmest hos militæret og brevduesporten, som blandt medlemmerne tæller mange af fotografiens venner. Således består også ønsket hos mange amatørfotografer som et nyt beskæftigelsesområde. Det er vel derfor at antage, at også amatørfotografer vil interessere sig for den nye sport.

For disse sidste skal erhvervelse af brevduer først og fremmest gøres så nemt som muligt. Indtil nu købte man disse små dyr af medlemmerne af en brevdueklub formidlet af formanden. Prisen var ikke høj. For ca. 10 mark får man et par brugbare brevduer. Som bekendt formerer disse sig hurtigt. Prisen for at fodre dem er ikke noget særligt, ligeledes er indretningen af et dueslag - selv i en storby - uden større vanskeligheder. På landet findes et sådant jo ofte på forhånd.

Når nyheden hidtil ikke har fundet anvendelse til sportsformål, skyldes det, at der først skal konstrueres en apparat-model, som skal have et antal ikke let forenelige egenskaber. Kameraet skal være så let som muligt og levere så store billeder som muligt. Det skal være enkelt at betjene og fungere sikkert. Først og fremmest må apparatet ikke koste for meget.

Thi selv om faren for tabet af et apparat p.gr. af afstandene, som amatørerne skal regne med, ikke er stor, så er muligheden stadigvæk til stede, og det var derfor nødvendigt på forhånd at sørge for, at et evt. tab blev holdt indenfor rimelighedens grænser. Det er nu efter mange og lange anstrengelser lykket at konstruere et apparat, der på videst mulige måde svarer til de ovennævnte betingelser.

BREVDUEKAMERAET, som er blevet kaldt "Doppel-Sport" hviler på panoramakameraets system med roterende objektiv og spaltelukker med en billedvinkel på ca. 140 grader. Den leverer ved den til enhver tid værende fart et billede i størrelsen 3x8 cm. Optagelsen kan ske direkte nedad, fremad og bagud. Selvfølgelig viser billedet ved de to sidst nævnte stillinger en større horisont, ligesom i det hele taget alle billeder fra fugleperspektivet udviser sin egen fysiognomi.

Apparatet er fremstillet helt i aluminium. Det er godt beskyttet mod lys og regn. Det vejer ikke mere end 50 gram, mens duen beviselig er i stand til at bære en vægt på 75 gram over en afstand af 100-150 kilometer.

Ved brevduefotografering som sport vil det højst dreje sig om afstande på få kilometer. Amatøren vil vælge motiver, der befinder sig i omegnen af det sted, hvor han bor. Går han ca. 1 km væk fra det punkt, han vil fotograferer - i en retning så det ønskede motiv befinder sig på en ret linie med dueslaget - og stiller udløseren på 1 minut, så er det med stor sikkerhed at forvente, at duen vil bringe det ønskede billede. Brevduen tilbagelægger nemlig i tidsrummet 1 minut, strækningen 1 km.

The Kodak Museum

Dagbogsoptegnelser m.v. fra besøg hos KODAK i HARROW i November 1971 og November 1983.

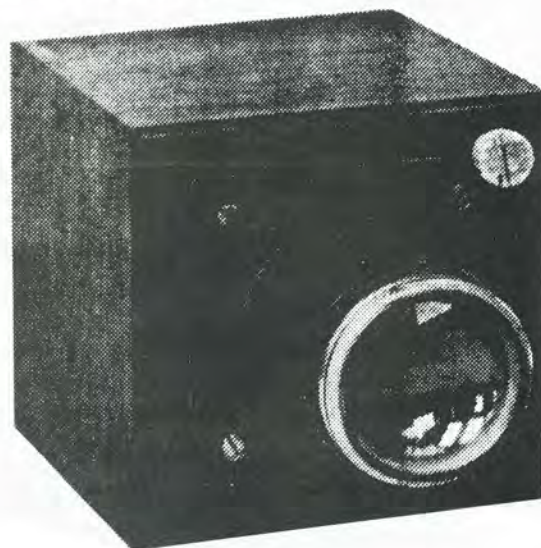
ET FOTO-MUSEUM BLIVER TIL - OG FORSVINDER ???

Det er med glæde jeg tager imod opfordringen til at fortælle om mine to ture til THE KODAK MUSEUM i HARROW^{*)} - en forstad til metropolen LONDON. Specielt den sidste tur, hvor jeg tilbragte en hel formiddag på tomandshånd med museets curator BRIAN COE, var en oplevelse, der var basis for det stof jeg hermed skal forsøge at formidle.

Per Ask Nielsen

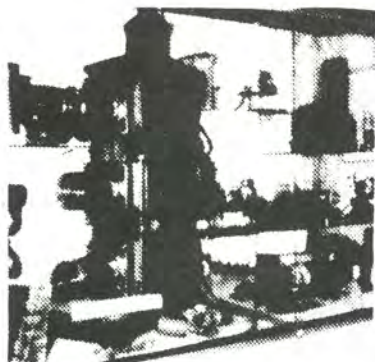
Allerede i 1925 var Kodak-Harrows "lager" af photographica blevet så stort, at det internt fik status af MUSEUM. Dette "lager" var opstået af to grunde: 1. gemte eksemplarer af kameraer fra egen produktion, - 2. spion-opkøb af konkurrenters modeller gennem en årrække. Det lyder voldsomt, men hertil skal bemærkes, at antallet af årlige modeller på verdensplan dengang sandsynligvis var mere end dobbelt så stort som i dag.

I 1927 bliver museet officielt, og den første curator JOHN PLEDGE udnævnes. Han kom til Kodak da Eastman købte CROYDON firmaet WRATTEN & WAINRIGHT (producerede i 1906 de første kommercielle pankromatiske plader). Pledge trak sig i 1945, og blev fulgt af C.L.MANLOVE på lederposten indtil 1952, Dr. ROLF SCHULTZE tog over. Dennes "elev" BRIAN COE blev 1969 hans afløser - og altså museets sidste curator. Gennem alle årene har den ekspansive udvikling været stigende, men specielt efter 1969, og kulminationen i Maj 80, hvor Dame MARGARET WESTON (direktør for SCIENCE MUSEUM) åbnede det nyindflyttede museum i stueetagen af Kodaks ældste bygning (1891), har offentligheden påskønnet de viste initiativer. Besøgstallet rundede i 1983 de 80.000.

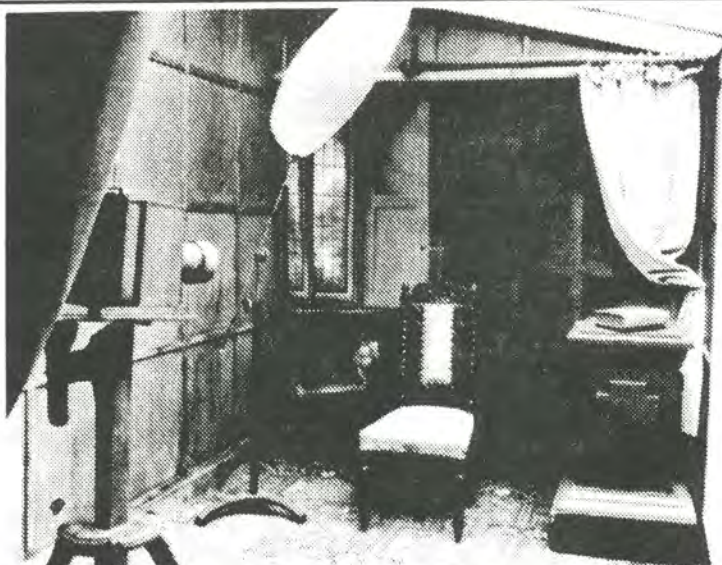

+) Foruden produktionsanlægget i Harrow har Britisk Kodak en kamerafabrik i STEVENAGE - nord for London.

FOX TALBOT kamera fra 1839.
Negativformat ca. 5 x 5 cm !

Projektor og andre spændende ting fra århundredskiftet.

Viktoriansk portræt-studio inspireret af familieføretagenet E.REEVES of LEWES i SUSSEX, grundlagt i 1850. Dette firma eksisterer - nu 5 generation - og kan i dag effektivt portrætordre fra et komplet 135 år gammel arkiv. Topografiske plader er overladt til det lokalhistoriske arkiv. De udstillede møbler er udlånt af de nuværende ejere.

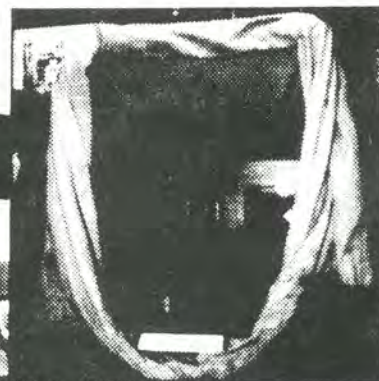
PHOTOGRAPHI EN MINIATURE ?

Minikameraer er et vidt begreb, meget afhængig af tidspunktet. For eksempel kaldtes Oberst GALE, der døde i 1906, for en MINIATURIST fordi han kun anvendte "half plate" (12 x 16cm plader?).

I samlingen findes mange kameraer, som også i vore dage vil fortjene påtegningen MINI-. Nogle har krævet enorm dygtighed hos fremstillerne. Hvad med en skalmodel af KODAK BROWNIE No. 2 C, præcis i enhver detalje og funktionsdygtig, og identisk med et tilsv. eksemplar leveret til DRONNING MARYs dukkehus på Windsor Castle. I dukkehuset kan man se fotografier taget med, og forestillende de mennesker, der lavede det fine håndværk!

Eller hvad med en KODAK "MB" (Match Box), der brugtes af spioner på det europæiske kontinent under anden verdenskrig. Den brugte 16mm film, men virkede glimrende som tændstikæske, og blev produceret - uden firmanavn i een af de mindste Kodakserier nogensinde - nemlig bare 1000 stk?

I 1850s montren er der en såkaldt perspektivkasse med et tidsbillede fra fotografens verden dengang.

I de våde pladers periode var det nødvendigt med et mørkekammertelt, hvis fotografen ønskede at være "på stedet"! Dette uhåndterlige udstyr findes på museet i flere forsk. udgaver.

Det første fotografiske kamera i serieproduktion var fremstillet af A. GIROUX i PARIS i 1839 efter design af DAGUERRE. De fleste af Giroux's kameraer var forsynede med et ægthedsbevis, - en oval plakette bærende hans underskrift og Daguerre's segl.

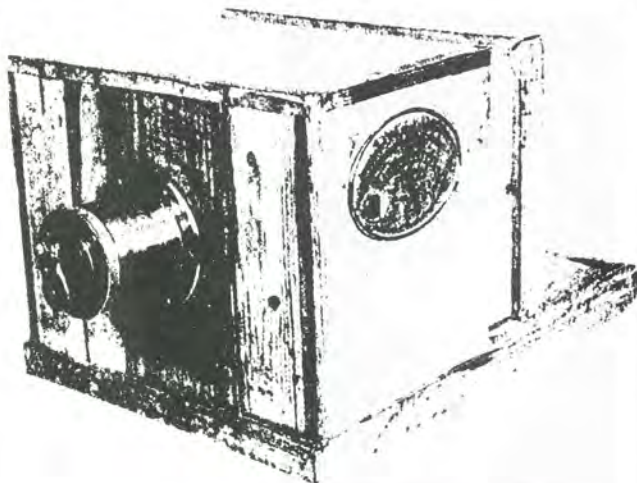

FOTO FOR MILLIONER !

The Kodak Museum's samlinger kan deles i to hovedområder; Billedgalleri - og Teknisk/Udstyr/historie. Trods rimeligt areal til begge dele, er det kun muligt at udstille ca. 10 % af samlingerne, og for billedsamlingen på ca. 20.000 numre er det endnu mindre man får at se. Den permanente udstilling - det halve galleri - dækker 140 års fotografi, repræsenteret ved 28 kendte fotografer, fra WILLIAM FOX TALBOT til LORD LICHFIELD. Man kan ikke helt lade være at tænke det hele om i penge, og så er det lige før at det rabler. Mange af de her omtalte billeder vilde kunde opnå fem-cifrede kronebeløb på de internationale auktioner. De fire på denne side afbildede numre repræsenterer ifl. New York vurderinger mellem 2 og 5 millioner d-kr.? Og prøv så dertil at lægge de tusinder af historiske numre i montror og magasiner, hvoraf kun de færreste er almindeligheder. Den historiske afdeling rummes i 42 velbelyste store udstillingsmontror, hvoraf de 24 første registrerer historiens gang - årti efter årti - i kronologisk orden. 7 er viet spec. britisk viktorianske miljøer. I resten er andre emner som kemiens udviklinger behandlet. På bogsiden kan man f.eks. finde THOMAS WEDGWOODS tryk om fotografi fra 1802. Samme pottemagersøn var iøvrigt meget tæt på at løse gåden; det permanente billede? Var det sket, var meget i branchen blevet anderledes - og man var sluppet for diskussioner om opfindelsestid og sted!

THE PENCIL OF NATURE af H. Fox Talbot.

Udgivet i 1844 var det verdens første bog, der var illustreret med ægte fotografier. Værket er opdelt i 5 afsnit og indeholder 24 kalotypier med et varieret motivvalg. Flere af billederne er fra Talbot's hjem-Lacock Abbey i Wiltshire. Af andre motiver kan nævnes "Høstakken", Westminster Abbey, et bibliotek og f.eks. kopi af en bogside. Ud giver: Longman, Brown, Green & Longmans. London (4to.)

Det meget sjældne VOIGTLANDER helmetalkamera fra 1841 (m. lysstærk f: 3.6 optik efter JOSEF PETZWAL) stammer et opkøb i Frankrig i 1939 hos en enke efter en stor-samler. Enken havde forsøgt salg til den franske stat, men følte sig misbudt. Kodak købte til hvad vi idag vilde kalde en drømmepris, og var så heldig at få hele samlingen med det allersidste skib fra CHERBOURG inden tyskerne indvaderede havneområdet. Den store samling blev siden delt med EASTMAN HOUSE i Rochester. Der var f. eks. 2 af disse Voigtlander'e - en original og en kopi - den pæneste gik selvfølgelig til U.S.A., hvorfor Harrow så var ejer af en godt brugt original (se buleerne !).

Fremkalderudstyr til DAGUERREOTYPI-plader (Kviksølvboks) fra ca. 1845.

BRIAN COE -

Kodak-Curator,
Forfatter,
(10 bøger om foto
+ 2 om glasmosaik)
TV-aktør i og bag
8 programmer om
Photographica 1973,
og
siden Nov. 1969
skaberen af det
moderne
KODAK MUSEUM
- et besøgervenligt
museum.

En avanceret box fra 1939 - SIX 20 BROWNIE SPECIAL.

Brian Coe's begyndte med et universitetsstudie som zoolog. Herunder blev hans interesse for foto vakt, og i 1952 blev han ansat på Kodaks laboratorium i Rochester, hvor han arbejdede med forureningsproblemer. Senere blev han "elev" hos museumscurator Schultze, for i 1969 at efterfølge ham som chef for THE KODAK MUSEUM. Denne post fratræder han den 1. Maj 1985 for at tiltræde en tilsvarende post i byen BATH hos THE ROYAL PHOTOGRAPHIC SOCIETY.

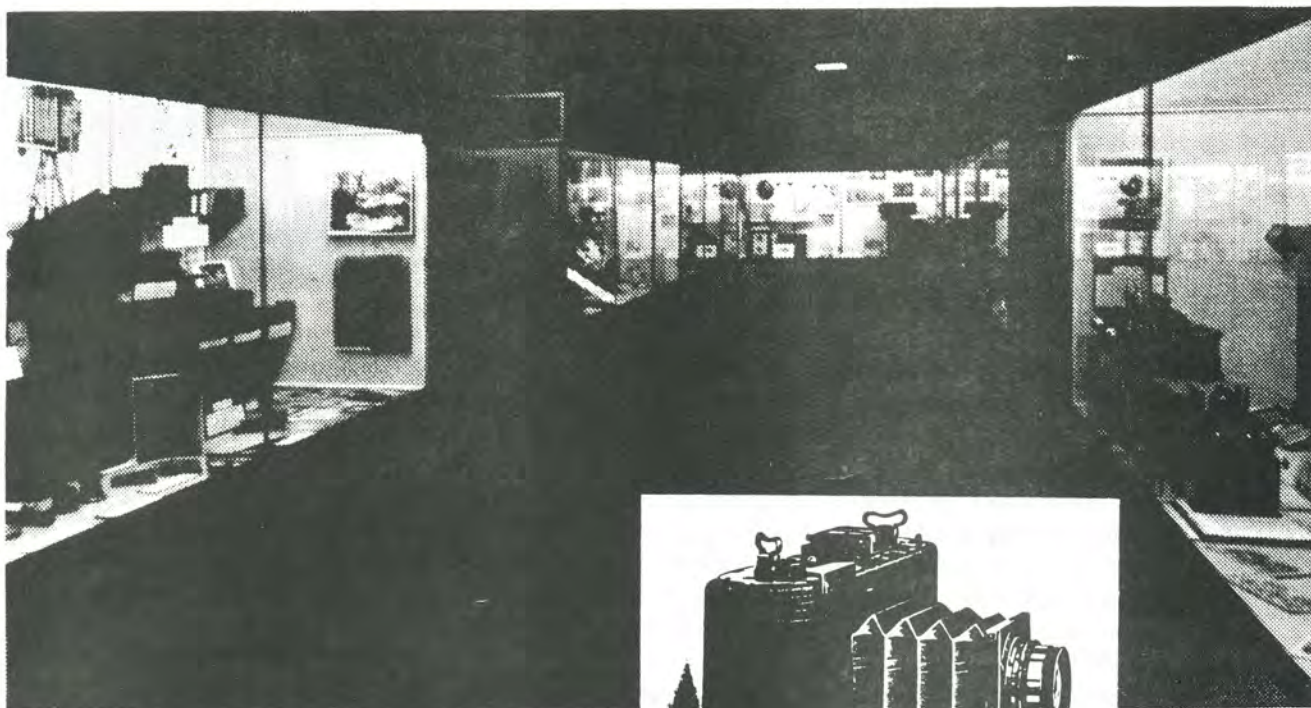

Britisk Kodak har hovedkontor i en London-forstad HEMEL-HEMSTEAD. I centrets forhal står denne skulptur af GEORGE EASTMAN, skaberen af Kodak imperiet. Man forstår godt at han kniber sig i armen!

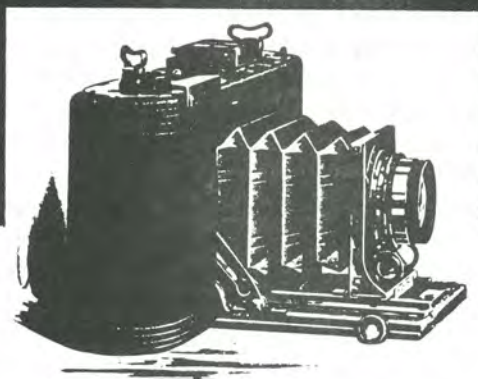

"Før fotografiet" - med mange eksempler på billedløsninger, derefter, bag "sløret", Daguerreotypi og Kalotypi, - specielt afdelingen omkring FOX TALBOT's ting er eminent vist og detaljeret beskrevet af en expert - BRIAN COE.

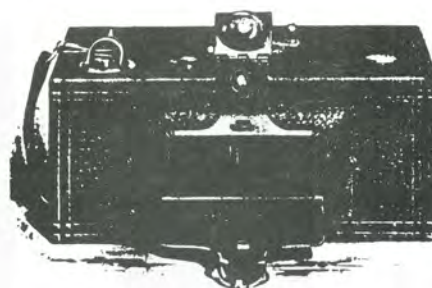
Et strygejern var et vigtigt instrument
i KALOTYPIENS barndom !

Den tekniske afdeling i Kodak museet er en sand nydelse af velordnethed, og den indbyder til mange timers special-studier.

Kodak "SPEED No. 1A" (25 x 11 x 5 cm)
Format 6½ x 11 til 6 el. 12 optagelser.
Udskiftelig optik. 1909.

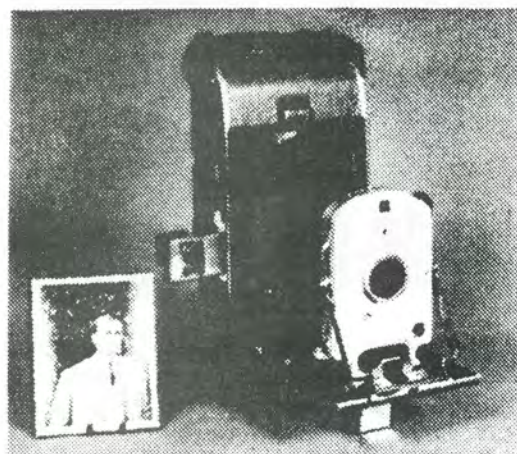

Kodak PANORAMA No. 1 (84 x 108 x 185mm)
Format 6½ x 18 cm til 3 el. 6 optagelser
1907.

KODAK PIGEN var i mange år et fast begreb i markedsføringen af film og kameraer. Her er hun fra Frankrig som forside på et 1912 program-katalog (98 sider).

Det første POLAROID-kamera mod. 95 er selvfølgelig udstillet sammen med Polaroid-portræt af opfinderens Dr. EDWIN LAND, optaget under introduktionen i 1948.

Der var fotograferingsforbud i afdelingen med billedgalleriet og de udstillende fotografer, hvorfor illustrationer herfra mangler.

Bagest i museets udstyrs-afdeling kunde man finde denne opstilling af fortrinsvis kino-mekanik, der fyldte for meget til montrene.

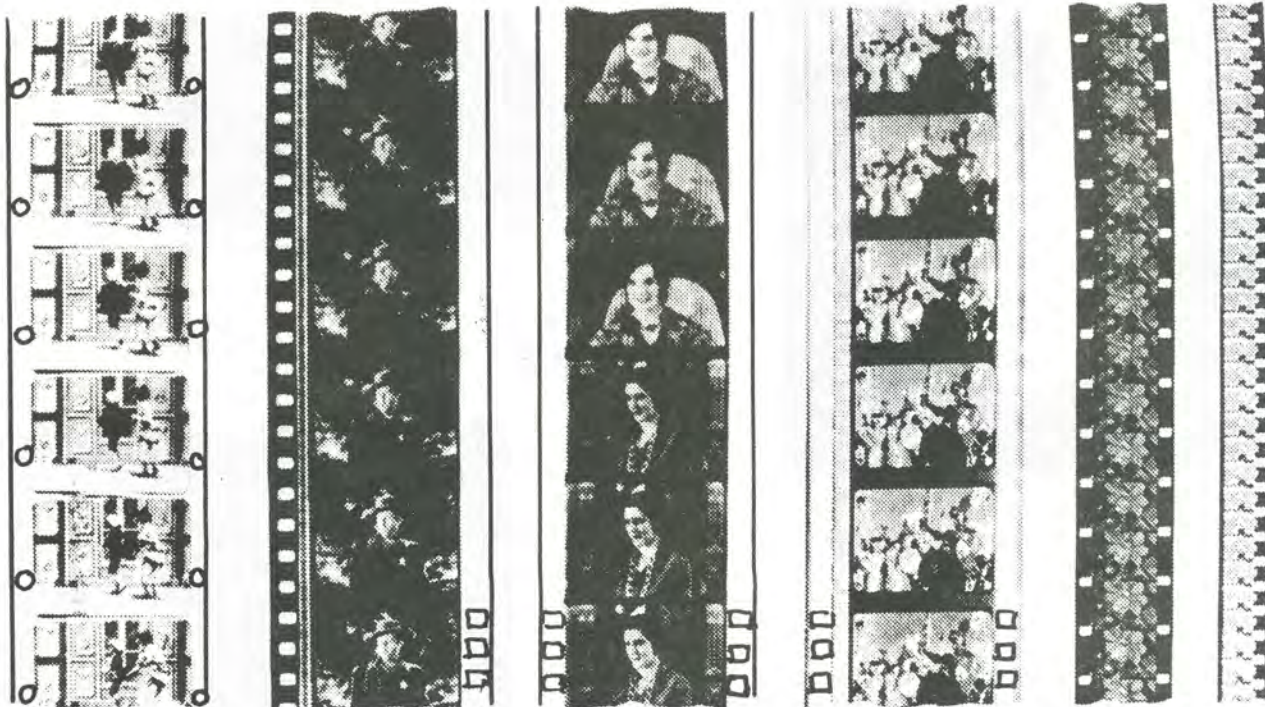

DE LEVENDE BILLEDER

Museets samlinger er også både store og fine med hensyn til genstande, der relaterer sig til bevægelige billeder. De ældste håndmalede lanterne dias kan dateres helt tilbage til 1770, og er en meget stor sjældenhed. Disse er i selskab med et hav af skyggespil, magiske lanterner og Zoetroper. Flere af disse kan via en elkontakt aktiveres til beskuerens fryd.

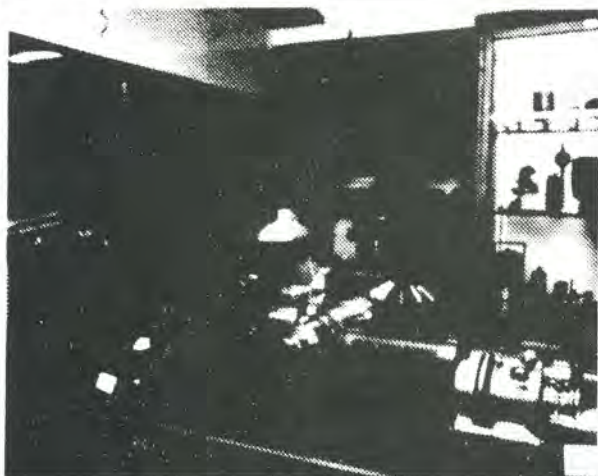
Den kinematografiske side af museet byder også på sjældne ting og sager. Ikke mindst takket være opkøbet af opfinderens ARTHUR KINGSTONs komplette samling. Således kan man finde et eksemplar af de fleste optagere fra stumfilmstiden inklusiv den eneste "overlevende" komplette DEMENY-GAUMONT CHRONOPHOTOGRAPH fra 1896. Den brugte 60mm film, og blev anvendt af showfolk, som bearbejdede markedspladser og deslige. Sættet inkluderer et svært egetræstativ, en filmopspoler, en projektionsmekanisme (dublerer kameraet!), samt 20 originale film, hvoraf 2 håndkolorerede eksemplarer. Disse blev normalt håndmalede af unge piger indtil begyndelsen af dette århundrede, hvor filmene blev for lange, eller væsentlig længere end de hidtil almindelige ca. 1000 billeder. En anden sjælden ting er KINEMACOLOR PROJEKTOREN, som på SCALA THEATRE blev brugt til at vise de første "rigtige" farvefilm før den første verdenskrig.

Iøvrigt viser samlingen, at hjemmefilm blev brugt allerede kort efter filmens opfindelse, selvom den store popularitet først kom i 1920'erne.

CINEMATOGRAF - filmstrimler var een af de mange transparente, bagfrabelyste tavle-displays, der gav en god stofvirkning og gjorde udstillingsindtrykket varieret.

- 1) LUMIERE 35mm film med runde perforationshuller 1895.
- 2) PUSH-PULL lydspor på moderne S/HV-film 1946.
- 3) PATHE - Stencil kolorerede film 1909.
- 4) TECHNICOLOR 35mm film (Eagle Lion Ltd.) 1938.
- 5) KODACHROME 16mm farvefilm 1935.
- 6) KODACHROME 8mm farvefilm 1936.

Dette billede stammer fra besøget i 1971, hvor samlingen, efter den første flytning få år forinden, befandt sig under trange kår på loftsetagen over administrationskontorerne. Samlingen var allerede da enorm og tildels uoverskueligt anbragt. Besøg var normalt som et punkt på gæsterundtursprogrammet. Derudover var museet lukket og kun visitelt efter nærmere aftale.

Denne visitor's badge - i hvidt og blå - bliver nu efter lukningen sikker en attraktiv samler-dims.

GOODBYE HARROW...

I 1984 besluttede Kodak's ledelse at afvikle sine museumsaktiviteter. Det betød i London; lukning af Harrow pr. 1 Januar 1985. Det vil sige -

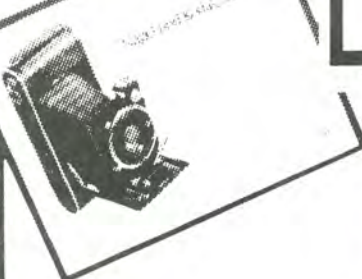

GOOD MORNING BRADFORD... ++)

- samtidig med lukningen blev samlingen foræret til den britiske statsforvaltning med fremtidig domicil hos "THE NATIONAL MUSEUM OF PHOTOGRAPHY, FILM AND TELEVISION" i den midtengelske by BRADFORD (Englands svar på Herning?). Dette Museum vil vi høre mere om, idet de nye ideer man der har, allerede har givet genlyd verden over. Museet var oprindeligt en fejldiposition som Theater/kulturhus, og råder (også derfor) over et stort auditorium med f.eks. verdens største projektorlærred - hold fast - på 14 meter højt og 19 meter bredt? Lederen hedder COLIN FORD - og det bliver spændende om THE KODAK MUSEUM kan genopstå, evt. som en enklave i hans regi.

-pan.

++) THE NATIONAL MUSEUM OF PHOTOGRAPHY, FILM AND TELEVISION blev åbnet d. 17 JUNI 1983.

NYT
KATALOG

PER ASK **ASG** **NIELSEN**
FOTO

AUDIOVISUEL SERVICE GRUPPE
DK 7400 HERNING · BREDG. 13-15 · TLF. 07-12 55 14

·PUPILLE·

F. Berendt

Mange kamerasamleres drøm er at komme til at eje et småbilledkamera, med det lidt pudsige navn "Pupille."

I begyndelsen af 1930'erne var adskillige kamerafabrikanter begyndt at fremstille småbilledkameraer bl.a. Leica. Det skulle dog vise sig, at det blev den senere så kendte og respekterede Retina-kameras skaber, Dr. August Nagel der kom først på markedet med et prisbilligt kamera af rimelig kvalitet.

Dr. August Nagels kamerakonstruktører havde designet og udviklet et lille handy kamera, hvis grundidé var den samme som Leica. En kompakt kameraopbygning med ilægning af film nedefra. Man havde ikke valgt formatet 24x36mm, men derimod 127 rullefilm, der gav et format på 3x4 cm og dermed 16 billeder pr. rulle film.

En lille forklaring på, hvorfor man valgte dette format er nok her på sin plads. 127 filmen var 4 cm bred og var fremstillet til at give 8 billeder i det aflange format 4x6 1/2 cm. Ved at inddele negativet i 16 billedfelter fik man formatet 3x4 cm, som derved var tæt på Leicas 24x36 mm. Imidlertid skulle det vise sig at Nagels kamerakonstruktører skulle få store problemer med den tynde 127 filmspole.

127 filmspolen blev for mange kamerakonstruktører et sandt mareridt. Det drejede sig om, at få løst problemet med at få den smalle film til at ligge tilstrækkeligt plant. Dr. Nagels dygtige teknikere løste problemet ved at fjedrebelaste filmen ved udløbet og samtidig anbringe et par løberuller ved filmindløbet, en konstruktion der stillede store krav til den finmekaniske indsats i produktionen.

Apparatet blev helt naturligt forsynet med en compurlukker. Dr. Nagels konkurrent, Ernst Leitz havde på dette tidspunkt problemer med at afsætte sin compur Leica. Et større parti Elmar-objektiver 3,5/50 mm lå på lager og blev indkøbt til vennepris af Dr. Nagel. Han kunne næppe have valgt et bedre objektiver til sit kamera.

Apparatet blev leveret med Schneider xenar 3,5 eller 2,9 samt Tessar 3,5 og 2,8, desuden Xenon 2 med 4,5 cm brændvidde.

Objektivet var anbragt i en snekkegang der blev drejet ind i kameraet. Afstandsindstillingen gik helt ned til 0,7 meter. På oversiden af kameraet var indgraveret en skarphedsdybdetabel og i midten sad en sammenklappelig metal-søger med optik. Desuden var apparatet forsynet med to huller, hvor man kunne anbringe en spejlreflekssøger der kunne kobles til objektivets snekkegang, således at apparatet hermed forvandles til et to-øjet spejlreflekskamera. Pupillen havde desuden en holder der passede til Leitz afstandsmåler.

Kameraet var sandelig i lilleputformat 27x63x96 mm og vejede kun 390 gram.

Man begyndte at fremstille denne model i 1930-31 og ved udgangen af 1935 havde man fremstillet og solgt over 5.000 styk.

Man kan roligt påstå at Dr. Nagel med dette kamera havde taget forskud på, hvad der blev almindeligt i 1960'erne og 70'erne.

Pupillen er et eftertragtet samlerobjekt og der er langt imellem at de udbydes på auktion. (Modellerne med andet end Elmar optik er ikke så dyre.)

Annonce

REIMANN'S fotoservice

ABEL CATHRINES GADE 25 . 1654 KØBENHAVN V

TLF. (01) 24 62 70 . GIRO 09 - 11 25 37

SERVICE TILBUD

fra

FOTOVÆRKSTEDET

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Har De problemer med Deres **FOTOREPARATIONER**
hvor De skal sende dem hen og om de er for gamle at reparere.

Så kan **REIMANN'S FOTOSERVICE** hjælpe Dem.

Vi reparerer ALT inden for fotoapparater-Optikker og Lysmåler
samt Antikke apparater.

Specialopgaver udføres.

Så Deres problem er hurtigt løst.

Edvard Liesegang.

~ Elberfeld. ~

Ved Arne Hansen

1 del.

I rækken af de ældste og betydeligste fabrikker i den tyske fotoindustri står i dag bl.a. Ed. Liesegang, Düsseldorf, en af pionererne inden for den fotokemiske industri, atelier- og rejsekameraer, diaprojektorer, epidiaskoper og kinomaskiner. Trods den enorme konkurrence, som bl.a. Japan har budt den europæiske fotoindustri, hører Liesegang i dag til de efterhånden relativ få tyske firmaer, som har forstået at klare den konkurrence.

Ed. Liesegang har altid været et godt og reelt firma at handle med, et firma som altid har haft ord for sine kvalitetsprodukter, hvilket jeg selv fik et godt kendskab til i 50-og 60'erne, da det (daværende) firma, som jeg dengang var ansat i, havde en betydelig handelsforbindelse med Ed. Liesegang.

Historien om Liesegang kan deles op i 2 afsnit, den fotokemiske sektion og kameraproduktionen på den ene side, samt diaprojektorer, epidiaskoper og kinomaskiner på den anden side.

Firmaet ED. LIESEGANG blev grundlagt den 7. december 1854 af billedhugger Friedrich Wilhelm EDUARD LIESEGANG (1803-1869) ved overtagelse af fotograf Hermann Emdens fotografiske atelier i Elberfeld (Wuppertal). Formålet med overtagelsen af dette atelier var, at Liesegang ville skabe en eksistens for sin søn Johann Paul Eduard Liesegang, født i 1838, som trods sin unge alder var særdeles fortrolig med den daværende fotografiske kunst. Hans naturvidenskabelige studium med hovedvægt på kemi afsluttede han som Dr. phil. på universitetet i Rostock. I en alder af 18 år udgav den unge Liesegang en vejledning i fotografering, en vejledning som senere dannede grundlaget for en omfangsrig fotografisk håndbog.

I 1860 udgav han "Photographisches Archiv" - Journal des Allgemeinen deutschen Photographie Verein- som var en verdens første fototidskrifter. Det udkom fra starten allerede med 12 numre årligt, og alene i første årgang bragte det mere end 200 artikler om fotografering. Året efter udgav han i Frankrig et fototidskrift "Mouiteur de la Photographie", senere endog også et italiensk som hed "L'Archivo Fotografico".

Eduard Liesegang

ELBERFELD,
Fabrikant photographischer Apparate und Utensilien,
empfiehlt:

Lichtstarke Portrait-Objective.**Neue Visitenkarten-Objective**

- C. Nr. 24. Nachwirkende actinische Doppelobjective von 2 Zoll Durchmesser und 4 Zoll Brennweite, in Messingfassung mit Trieb- und Centralblenden. Thlr. 50. — Diese Objective sind auch für Stereoskopbilder, Portraits und Ansichten geeignet, und sind lichtstärker als die Objective C. Nr. 20.
- C. Nr. 26. Dergl. von 2 1/2 Zoll Durchmesser und 4 Zoll Brennweite, in Messingfassung mit Trieb- und Centralblenden. Thlr. 90.

Kugel-Objective.**Einfache, Triplet- und Panorama-Objective.**

Camera's von Mahagony- und Nussbaumholz mit den letzten Verbesserungen.

APPARATE

für Missionare und wissenschaftliche Expeditionen.

Amerikanische Satinirmaschinen

für Visitenkartenbilder; sehr praktisch und bequem. Preis 12 Thlr.

Chemische Producte

von vorzüglicher Reinheit.

Liesegang's Alkohol-Collodion

mit Lithium-, Natrium- und Calcium-Jodirung.

Negativlack.**Albuminpapiere.**

Die Albuminpapiere werden mit frischem, reinem Eiweis nach einem neuen Verfahren präparirt, und geben, nach der gratis beiliegenden Gebrauchsanweisung, höchst sichere und schöne Resultate.

Empfindliche trockne Collodion-Platten

für Portraits oder Ansichten.

Complete illustrirte Kataloge werden auf francirte Anfragen gratis und franco versandt.

Das Laboratorium chemischer Präparate

von **Ed. Liesegang** in **Elberfeld**

empfiehlt:

Schwefelsaures Eisenoxydul-Ammon, chemisch rein, Centner 16 Thlr. Pfund 6 Sgr.

Schwefel-Cyanammonium, Pfund 1 2/3 Thlr.

Schwefel-Cyankalium, Pfund 1 1/3 Thlr.

Sutton's neutrales Chlorgold, in Flaschen zu 30 Gran, à 1 1/3 Thlr.

Vorschrift: 1 Chlorgold, 30 essigsaures Natron, 2000 Wasser.

Einige Stunden vor dem Gebrauch ansetzen.

Farben-Tinkturen zum Färben der Papierbilder, Visitenkarten-portraits, Copien, Ansichten etc. etc.

Nr. 1. Rosa. Nr. 3. Fleischfarbe. Nr. 5. Grün.

„ 2. Lilla. „ 4. Blau. „ 6. Farbe des chines. Papiers.

Gebrauchsanweisung. Einige Tropfen dieser Tincturen werden in eine mit Wasser gefüllte Schaal gegossen, und die Bilder nach erfolgtem Auswaschen einige Minuten lang hineingelegt. Man kann ihnen jeden beliebigen Farbenton verleihen, indem man einzelne Tincturen mischt. Nr. 2 mit Nr. 6 gibt einen sehr schönen Effect.

Complete illustrirte Kataloge

über photographische Apparate, Chemicalien, Utensilien etc., werden auf francirte Anfragen gratis und franco versandt.

Eduard Liesegang in Elberfeld.**Albumin-Papiere**

neuer Präparation, nach Urtheil londoner und pariser Photographen das Beste, was bisher in diesem Fache geliefert wurde. Muster mit genauer Gebrauchsanweisung stehen gern zu Diensten.

Liesegang's berühmte Collodien

zur Photographie, Firnisse, äußerst empfindliche Trockn-platten etc. (s. den illustr. Katalog).

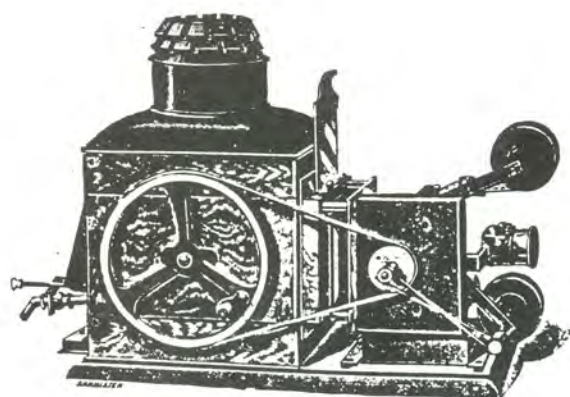
Eduard Liesegang in Elberfeld.

Starten på det nye firma skete netop i de år, hvor der begyndte en større udvikling indenfor fotografien. Op til omkring 1850 var det som bekendt Daguerreotypi-metoden, som blev anvendt, men i begyndelsen af halvtredserne begyndte den våde kollodium-proces at finde fodfæste, og denne proces bragte flere og flere mennesker i kontakt med fotografiens kunst. Liesegang så de store muligheder, som lå i dette fremskridt, så man startede en fabrikation af albuminpapir og kollodium, som fra starten blev en succes. I forbindelse med denne fabrikation oprettede man en læreanstalt, hvor datidens fotografer fik mulighed for at sætte sig ind i de nye processer, og nybegynder fik her mulighed for at lære den fotografiske kunst fra grunden af. Resultatet blev, at Liesegang allerede i de første år fik skabt et behov for fotografiske materialer. Albumin-papiret blev senere erstattet af aristopapiret, et klorsølvgelatinepapir, som Liesegang var den første på markedet med.

Med henblik på at starte en fabrikation af kameraer, foretog man allerede i 1857 en større udvidelse, som omfattede mekanisk værksted, blikkenslager- og snedkerværksted og et glassliberi. De første år lavede man en serie atelier- og rejsekameraer helt i træ, og disse blev også senere forsynet med bælg. I årene fremover fremstillede man flere spændende kameraer, hvor af kan nævnes et Rotationskamera fra 1882, som på en lang bevægelig plade tog panoramaoptagelser i formatet 32x80 cm, iøvrigt forsynet med et vandoptik. Künstler-kameraet fra 1884 var et 2-øjet kamera beregnet til 12 optagelser fra 3x3 til 8x8 cm. Et ferrotypikamera fra 1890 var forsynet med 4 objektiver. Kameraet var beregnet til fotografering på sortlakerede blikplader. Af andre ting fra produktionen kan nævnes et Solar-kamera til fremstilling af forstørrelser ved dagslys, samt rejsetelte indrettet med komplette mørkekammerudstyr.

Allerede de første 10 år efter firmaets start havde man en betydelig omsætning. En fortegnelse, som man udgav i 1863, viser, at man nu ikke alene i Europa havde forhandlere, men også af-tagere i Nord- og Sydamerika, Australien, Indien og Sydafrika. Efterhånden blev forholdene i Elberfeld derfor for små til den stadig voksende forretning, så i 1873 flyttede firmaet til Düsseldorf, hvor man ikke alene fik betydelig mere plads til udvidelse af laboratorier og værksteder, men forbindelserne til omverden var også betydelig lettere fra en by som Düsseldorf.

Illustrirte Zeitung, Donnerstag 7. December 1854 Seite 7

I de følgende år steg salget til både ind- og udland ganske betydelig, særlig efterspørgslen efter papir, plader, kemikalier, emulsion og diverse tilbehør var stor.

Hvor kendt firmaet var på daværende tidspunkt, viser en artikel i "Philadelphus Photographer" i 1873 skrevet af Edvard L. Wilson, som var sekretær i "Foreningen af Fotografer" i Amerika. Efter en rejse til Europa skrev han bl.a. "I Düsseldorf traf jeg Dr. Paul Eduard Liesegang, vel den største fabrikant og leverandør af fotografiske produkter i Europa. Jeg var forbavset over at se en så betydelig forretning, hvorfra varerne blev sendt til alle dele af verden".

Omkring 1890 trådte Paul Eduard Liesegangs ældste søn Raphael Eduard ind i firmaet, og da hans store interesse også var kemi, udviklede firmaet i 90'erne en lang række nye fotografiske produkter. Her kan nævnes Aristopapiret, som blev leveret med flere interessante overfladestrukturer bl.a. mat, samt andre spændende papirtyper f.eks. et fotografisk aftrækspapir. En virkelig nyhed på det tidspunkt var Aristotyppladen, et fuldkommen kornløst diapositivmateriale. Havde den fotokemiske udvikling, indenfor dette specielle område fortsat op til vor tid, er der sikkert ingen tvivl om, at Liesegang ville have været en betydelig leverandør. Men sådan kom det ikke til at gå.

Omkring århundredskiftet begyndte man nemlig totalt at ændre firmaets fremtidige struktur, idet man fremover kun ville beskæftige sig med projektion og andre beslægtede ting. Derfor tog man i året 1904 den vigtige beslutning at afgive hele produktionen af fotografisk papir til Farbenfabrik Bayer og Co, Leverkusen, hvilket blev et af grundlagene til det senere så bekendte AGFA-FOTO.

En betydelig forlagsvirksomhed og hele kameraproduktionen blev samtidig overtaget af de respektive ledere af disse afdelinger. Ophøret med hele den kemiske produktion skete nok på grund af den konkurrence, som nu var opstået på dette område med de mange nye fabrikker, som var dukket op overalt i verden, bl.a. Kodak, Lumiere m.m.

Interessen for projektion havde man allerede haft på et meget tidligt tidspunkt, en naturlig følge af udviklingen af forstørrelsesapparater. Samtidig forudså man også en meget stor interesse på dette område, og iøvrigt var Raphael Eduards yngre bror Friedrich Paul nu også trådt ind i firmaet, og hans store interesse var netop projektion.

„Globoskop“

Ein ausgezeichneter Apparat zur Projektion
undurchsichtiger Gegenstände!

Dieser vieltausendfach im Gebrauch befindliche Apparat dient zur Projektion von Ansichtspostkarten, Photographien, Buchabbildungen und sonstigen undurchsichtigen Gegenständen. Die Beleuchtung besorgen zwei oder vier kräftige elektrische Glühlampen, deren Kerzenstärke bei den Apparaten verschieden ist. Der Anschluß kann ohne weiteres an die elektrische Leitung erfolgen. Zur Erhöhung der Helligkeit sind den Glühlampen noch Beleuchtungsinsen vorgeschaltet.

Zwischen den Apparaten 1a bis 5a besteht, außer Anzahl der Lampen, den Objektiven und Wandgrößen kein weiterer Unterschied, dagegen sind die Apparate Nr. 6 bis 8 mit Rücksicht auf die verwandten hochkerzigen und stärkere Hitze entwickelnden Lampen größer bzw. luftiger gehalten.

Die zur Projektion kommenden Bilder werden mittels Kassetten eingeschoben. Die beleuchtete Fläche hat eine Größe von 15×15 cm. Um Bilder aus Büchern usw. zu projizieren, setzt man den unten offenen Apparat auf das Buch auf. Sehr zu empfehlen ist der Untersatz mit federnder Platte.

Die Objektive bei den Apparaten sind Petzval'scher Ausführung; je größer der Durchmesser, desto größer die Helligkeit. Besonders empfehlenswert sind die 81 mm Objektive, da es sich hier um ein Porträt-Doppel-Objektiv nach Petzval handelt. Für höchste Leistung sind das Steinheil-Triplett-Anastigmat „Cassar“ und das Busch-„Gläukar“-Anastigmat vorgesehen.

Alle Apparate werden mit vorderseitig versilbertem Spiegel geliefert, welcher zur Erhöhung der Helligkeit und Schärfe der Bilder wesentlich beiträgt.

2. DEL PROJEKTION

NIELS RESDAHL JENSEN, gør opmærksom på en foto-luft-historisk begivenhed der kun finder sted hvert 75 år. En komets bane på vej over himmelvævet bliver der mulighed for at iagttage i dette efterår.

Den vedlagte tegning viser kometen HALLEY'S bane, udarbejdet af dansk amerikaneren EINAR FIGGÉ. Et foto-historisk billede kan måske blive resultatet. God fornøjelse.

Kultegning af Honoré Daumier 1862.

NADAR HÆVER FOTOGRAFIEN TIL KUNSTENS HØJDER.

PHOTOGRAFICA

Skindergade 41 · Tlf. 01 - 12 62 52